

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

INFORMACJE
I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE

Rolnictwo

w województwie
podlaskim

w 2011 r.

ROK I

BIAŁYSTOK 2012

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Białymstoku

DYREKTOR

Ewa Kamińska-Gawryluk

Redakcja merytoryczna:

Cecylia Jurkiewicz, Aldona Nagórka, Katarzyna Rozwadowska
– Wydział Badań Ankietowych

Redakcja techniczna, opracowanie graficzne, skład komputerowy i korekta:

Marzena Bylińska, Monika Skłodowska, Anna Szeszko, Dorota Żochowska
– Wydział Opracowań Statystycznych

Opracowanie wersji elektronicznej:

Marzena Bylińska, Monika Skłodowska, Dorota Żochowska
– Wydział Opracowań Statystycznych

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Publikacja dostępna również w wersji książkowej

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

15-959 Białystok, ul. Krakowska 13

tel. 85 749 77 00, fax 85 749 77 79

e-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl, Internet: www.stat.gov.pl/urzedy/bialystok

---

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Białymstoku, po rocznej przerwie, przekazuje Państwu kolejną edycję publikacji zatytułowanej „Rolnictwo w województwie podlaskim”. Opracowanie zawiera podstawowe informacje o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, wynikowym szacunku produkcji głównych ziemioplodów rolnych i ogrodniczych, pogłowie zwierząt gospodarskich i skali chowu niektórych gatunków zwierząt w gospodarstwach indywidualnych, poziomie skupu oraz kształtowaniu się cen wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach w 2011 r. W celu zobrazowania przemian i tendencji w produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz na rynku rolnym, dane zestawiono z analogicznymi wielkościami z roku poprzedniego, a niektóre informacje zostały przedstawione na tle danych z lat 2000–2010.

Powierzchnię uprawy, plony i zbiory poszczególnych ziemioplodów oraz pogłowie zwierząt gospodarskich zaprezentowano w podziale na sektor publiczny i prywatny, z wyodrębnieniem gospodarstw indywidualnych.

Analizę wyników produkcji upraw rolnych i ogrodniczych przedstawiono na tle warunków agrometeorologicznych oraz poziomu nawożenia.

Oddając w Państwa ręce niniejsze opracowanie, pragnę podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywane informacje oraz zgłaszane uwagi i wnioski, które przyczyniają się do kształtowania treści i formy kolejnych jego edycji.

*Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku*

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, maj 2012 r.

PREFACE

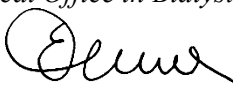
Statistical Office in Białystok, after a one-year break, is pleased to present the next edition of the publication titled “Agriculture in Podlaskie Voivodship”. It contains basic information about land use, sown area, result estimation of production of main agricultural and gardening crops, farm animal stocks and breeding scale of some animal species on private farms, procurement level and price formation of selected agricultural products at purchasing centres and on marketplaces in 2011. To illustrate changes and tendencies in crop and animal output as well as on agricultural market, data were compared with the analogous values of previous year and some information was presented in comparison with the data from 2000 to 2010.

Crop area, yields and production as well as farm animal stocks were presented in division into public and private sectors, distinguishing private farms.

Analysis of effects agricultural and gardening crop production was presented against the background of agrometeorological conditions and fertilization level.

Presenting the following edition, I would like to express my gratitude to all these individuals and institutions for providing information as well as comments and conclusions that contribute to shaping and enriching the content and form of its subsequent edition.

*Director
Statistical Office in Białystok*

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, May 2012

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Tablica Table	Strona Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	x 3-4
Objaśnienia znaków umownych.		
Ważniejsze skróty	<i>Symbols. Major abbreviations</i>	x 9
Uwagi metodyczne	<i>Methodical notes</i>	x 10
Wyniki badań – synteza	<i>Result of surveys – resume</i>	x 14
1. Produkcja roślinna	1. Crop output	x 14
1.1. Warunki wegetacji i zbioru roślin	1.1. <i>Conditions of vegetation and crop production</i>	x 14
1.1.1. Warunki agrometeorolo- giczne	1.1.1. <i>Agrometeorological conditions</i>	x 14
1.1.2. Poziom nawożenia	1.1.2. <i>Fertilization level</i>	x 16
1.1.3. Użytkowanie gruntów	1.1.3. <i>Land use</i>	x 18
1.1.4. Powierzchnia zasiewów	1.1.4. <i>Sown area</i>	x 20
1.2. Zboża	1.2. <i>Cereals</i>	x 21
1.3. Strączkowe jadalne	1.3. <i>Edible pulses</i>	x 28
1.4. Ziemniaki	1.4. <i>Potatoes</i>	x 29
1.5. Buraki cukrowe	1.5. <i>Sugar beets</i>	x 31
1.6. Rośliny oleiste	1.6. <i>Oil crops</i>	x 32
1.7. Uprawy pastewne	1.7. <i>Fodder crops</i>	x 34
1.8. Uprawy ogrodnicze	1.8. <i>Garden crops</i>	x 39
1.8.1. Warzywa	1.8.1. <i>Vegetables</i>	x 40
1.8.2. Owoce	1.8.2. <i>Fruit</i>	x 42
2. Produkcja zwierzęca	2. Animal output	x 46
2.1. Bydło i owce	2.1. <i>Cattle and sheep</i>	x 46
2.2. Trzoda chlewna	2.2. <i>Pigs</i>	x 50
2.3. Drób	2.3. <i>Poultry</i>	x 52
2.4. Konie i kozy	2.4. <i>Horses and goats</i>	x 53
3. Skup i ceny produktów rolnych ...	3. Procurement and prices of agri- cultural products	x 54

SPIS TABLIC

Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik (2009/10, 2010/11) .....
Użytkowanie gruntów w gospodar- stwach rolnych według siedziby użytkownika (2010, 2011) .....

LIST OF TABLES

<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural holdings in terms of pure ingredient (2009/10, 2010/11) .....</i>	1	17
<i>Land use in agricultural holdings by user's seat (2010, 2011) .....</i>	2	18

		Tablica Table	Strona Page
Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów (2010, 2011)	<i>Sown area by crop groups (2010, 2011) .....</i>	3	20
Plony zbóż w województwie podlaskim na tle kraju (2010, 2011)	<i>Cereals yields in Podlaskie Voivodship against the background of the country (2010, 2011) .....</i>	4	24
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory zbóż (2010, 2011)	<i>Crop area, yields and production of cereals (2010, 2011) .....</i>	5	25
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory zbóż w gospodarstwach indywidual- nych (2010, 2011)	<i>Crop area, yields and production of cereals in private farms (2010, 2011) .....</i>	6	27
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory strączkowych jadalnych (2010, 2011)	<i>Crop area, yields and production of edible pulses (2010, 2011) .....</i>	7	29
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków (2010, 2011)	<i>Crop area, yields and production of potatoes (2010, 2011) .....</i>	8	30
Produkcja zbóż i ziemniaków w prze- liczeniu na jednostki zbożowe (2010, 2011)	<i>Cereals and potatoes production in terms of cereals units (2010, 2011)</i>	9	31
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory buraków cukrowych (2010, 2011) ..	<i>Crop area, yields and production of sugar beets (2010, 2011) .....</i>	10	32
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory roślin oleistych (2010, 2011)	<i>Crop area, yields and production of oil crops (2010, 2011) .....</i>	11	32
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory rzepaku (2010, 2011)	<i>Crop area, yields and production of rape (2010, 2011) .....</i>	12	33
Powierzchnia paszowa (2010, 2011) ...	<i>Feed area (2010, 2011) .....</i>	13	34
Powierzchnia roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym (2010, 2011)	<i>Fodder crop area planted on arable land in main crops (2010, 2011) ...</i>	14	35
Plony nasion roślin pastewnych (2010, 2011)	<i>Yields of fodder seeds (2010, 2011) ...</i>	15	36
Plony roślin pastewnych (2010, 2011)	<i>Yields of fodder crops (2010, 2011)</i>	16	37
Zbiory pasz (2010, 2011)	<i>Feed production (2010, 2011) .....</i>	17	37
Produkcja z łąk trwałych (2010, 2011)	<i>Permanent meadows production (2010, 2011) .....</i>	18	38
Struktura powierzchni i zbiorów z łąk trwałych w 2011 r.	<i>Structure of permanent meadows area and production in 2011 .....</i>	19	39
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory warzyw gruntowych (2010, 2011) ..	<i>Crop area, yields and production of ground vegetables (2010, 2011) ...</i>	20	41
Zbiory owoców (2010, 2011)	<i>Fruit production (2010, 2011) .....</i>	21	42
Drzewa owocujące i plony owoców (2010, 2011)	<i>Fruit trees and fruit yields (2010, 2011)</i>	22	44
Plantacje jagodowe i krzewy owocowe oraz plony owoców (2010, 2011)	<i>Berry fruit and fruit bushes as well as fruit yields (2010, 2011) .....</i>	23	46
Pogłowie bydła i owiec (2010, 2011)	<i>Cattle and sheep livestock (2010, 2011)</i>	24	47
Struktura pogłowia bydła i owiec w 2011 r.	<i>Structure of cattle and sheep livestock in 2011 .....</i>	25	48

		Tablica Table	Strona Page
Gospodarstwa indywidualne utrzymujące bydło według skali chowu w 2011 r.	<i>Private farms keeping cattle by breeding scale in 2011</i>	26	49
Pogłowie bydła w gospodarstwach indywidualnych według skali chowu w 2011 r.	<i>Cattle livestock in private farms by breeding scale in 2011</i>	27	49
Pogłowie trzody chlewnej (2010, 2011)	<i>Pig livestock (2010, 2011)</i>	28	50
Struktura pogłowia trzody chlewnej w 2011 r.	<i>Structure of pig livestock in 2011</i>	29	51
Gospodarstwa indywidualne utrzymujące trzodę chlewną według skali chowu w 2011 r.	<i>Private farms keeping pigs by breeding scale in 2011</i>	30	52
Pogłowie trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych według skali chowu w 2011 r.	<i>Cattle livestock in private farms by breeding scale in 2011</i>	31	52
Pogłowie drobiu (2010, 2011)	<i>Poultry livestock (2010, 2011)</i>	32	53
Struktura pogłowia drobiu w 2011 r. ...	<i>Structure of poultry livestock in 2011</i>	33	53
Pogłowie koni i kóz (2010, 2011)	<i>Horse and goat livestock (2010, 2011)</i>	34	54
Skup wybranych produktów rolnych (2010, 2011)	<i>Procurement of selected agricultural products (2010, 2011)</i>	35	55
Wartość skupu produktów rolnych (2010, 2011)	<i>Procurement value of agricultural products (2010, 2011)</i>	36	56
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2010, 2011)	<i>Average procurement prices of major agricultural products (2010, 2011)</i>	37	56
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2010, 2011)	<i>Average marketplace prices received by farmers (2010, 2011)</i>	38	57

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych (1999/00–2010/11)	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural holdings in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land (1999/00–2010/11)</i>	x	17
Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych według siedziby użytkownika w 2011 r.	<i>Structure of land use in agricultural holdings by user's seat in 2011</i>	x	19
Struktura użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2011 r.	<i>Structure of agricultural land in agricultural holdings in 2011</i>	x	20
Struktura powierzchni uprawy zbóż w 2011 r.	<i>Structure of cereals sown area in 2011</i>	x	23

		Tablica Table	Strona Page
Plony zbóż ogółem z 1 ha (2000–2011)	<i>Total cereals yields per 1 ha (2000–2011)</i>	x	23
Zbiory zbóż ogółem (2000–2011)	<i>Total cereals production (2000–2011)</i>	x	24
Powierzchnia uprawy ziemniaków (2000–2011)	<i>Crop area of potatoes (2000–2011) ...</i>	x	29
Zbiory ziemniaków (2000–2011)	<i>Potatoes production (2000–2011) .....</i>	x	30
Powierzchnia uprawy kukurydzy (2000–2011)	<i>Crop area of maize (2000–2011) .....</i>	x	35
Struktura powierzchni uprawy roślin pastewnych na gruntach ornym w plonie głównym w 2011 r.	<i>Structure of crop area of fodder plants on arable land in main crop in 2011</i>	x	36
Struktura powierzchni uprawy warzyw gruntowych w 2011 r.	<i>Structure of crop area of ground vegetables in 2011</i>	x	40
Struktura zbiorów owoców z drzew w 2011 r.	<i>Structure of tree fruit production in 2011</i>	x	43
Struktura zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2011 r.	<i>Structure of fruit bushes and berry fruit production in 2011</i>	x	45
Pogłowie bydła (2000–2011)	<i>Cattle livestock (2000–2011)</i>	x	47
Pogłowie trzody chlewnej (2000–2011)	<i>Pig livestock (2000–2011)</i>	x	50

*

*   *

W wersji angielskiej: przedmowa i spis treści.

In English version: preface and contents.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska	(-)	-	zjawisko nie wystąpiło.
Zero	(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka	(.)	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	x	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
„W tym”		-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys.	=	tysiąc
mln	=	milion
zł	=	złoty
szt.	=	sztuka
kg	=	kilogram
dt	=	decytona
t	=	tona
mm	=	milimetr
m	=	metr
ha	=	hektar
l	=	litr
°C	=	stopień Celsjusza
r.	=	rok
dok.	=	dokończenie
itp.	=	i tym podobne
np.	=	na przykład
pkt proc.	=	punkt procentowy
poz.	=	pozycja
tabl.	=	tablica
tj.	=	to jest
PSR	=	Powszechny Spis Rolny
Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
GUS	=	Główny Urząd Statystyczny

UWAGI METODYCZNE

I. ŹRÓDŁA I ZAKRES DANYCH

1. Użytkowanie gruntów podawane jest według siedziby użytkownika i w 2011 r. ustalono je w oparciu o sprawozdawczość z gospodarstw osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, a dla gospodarstw indywidualnych – na podstawie uogólnionych wyników czerwcowego spisu rolnego. Powyższe dane za 2010 r. uzyskano z Powszechnego Spisu Rolnego.

2. Wynikowy szacunek produkcji upraw rolnych opracowano na podstawie sprawozdań osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz wyników badań reprezentacyjnych i ekspertyz gminnych.

Szacunek wynikowy produkcji buraków cukrowych i rzepaku zweryfikowano wynikami ich skupu.

3. Dane dotyczące produkcji owoców i warzyw w gospodarstwach osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej pozyskano ze sprawozdawczości. Produkcję dla gospodarstw indywidualnych wyszacowali rzeczoznawcy wywodzący się głównie z pracowników Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepietowie.

Na podstawie opinii rzeczoznawców wojewódzkich i rejonowych, w gospodarstwach indywidualnych przyjęto:

- powierzchnię uprawy poszczególnych warzyw (w 2010 r. dane pochodzą z Powszechnego Spisu Rolnego),
- powierzchnię uprawy drzew, krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych (w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego), ogólną liczbę drzew i krzewów owocowych oraz drzew owocujących,
- plony i zbiory warzyw gruntowych, a także owoców z drzew i krzewów owocowych oraz z plantacji jagodowych. Plony i zbiory ustalono również dla działek przyzagrodowych i pracowniczych.

4. Dane o pogłowie zwierząt w 2011 r. opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz uogólnionych wyników badań reprezentacyjnych, natomiast w 2010 r. w oparciu o wyniki Powszechnego Spisu Rolnego.

5. Informacje o skupie produktów rolnych dotyczą ilości i wartości produktów roślinnych i zwierzęcych skupionych przez podmioty gospodarcze prowadzące skup produktów rolnych bezpośrednio od producentów.

6. Źródłem informacji o cenach uzyskiwanych przez rolników na targowiskach jest badanie cen prowadzone przez ankietatorów GUS. Informacje te dotyczą cen uzyskiwanych przy sprzedaży produktów wytworzonych we własnym gospodarstwie rolnym, w transakcjach między rolnikami oraz między rolnikami i ludnością nierolniczą.

7. W publikacji uwzględniono następujące sektory i formy własności:

- sektor prywatny, w którym wyodrębniono gospodarstwa indywidualne,
- sektor publiczny.

8. Dane pochodzące z powszechnych spisów rolnych (użytkowanie gruntów, powierzchnia użytków rolnych, powierzchnia zasiewów, powierzchnia upraw ogrodniczych, pogłowie zwierząt) podano według stanu w dniu 20 maja 2002 r. oraz 30 czerwca 2010 r.

9. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2010/11 oznacza okres od 1 VII 2010 r. do 30 VI 2011 r.).

II. OBJAŚNIENIA PODSTAWOWYCH POJĘĆ

1. Za **gospodarstwo rolne** uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

2. Za **gospodarstwo indywidualne** uważa się gospodarstwo rolne o powierzchni użytków rolnych od 0,10 ha, będące własnością lub znajdujące się w użytkowaniu osoby fizycznej lub grupy osób oraz gospodarstwo rolne osoby nieposiadającej użytków rolnych lub posiadającej użytki o powierzchni mniejszej niż 0,10 ha, która ma co najmniej: 1 sztukę bydła lub (i) 5 sztuk trzody chlewnej albo 1 lochę lub (i) 3 sztuki owiec bądź kóz lub (i) 1 konia lub (i) 30 sztuk drobiu lub (i) 1 strusia lub (i) 5 sztuk samic zwierząt futerkowych (w tym królików) lub (i) 3 sztuki pozostałych zwierząt utrzymywanych na rzeź lub (i) 1 pień pszczeleli.

3. Do **ogólnej powierzchni gruntów** gospodarstwa zaliczono łączną powierzchnię użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów niezależnie od tytułu władania (własne, dzierżawione na zasadzie umowy i bezumownie), użytkowanych z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel itp.), wspólnych w części przypadającej użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

4. Dane o powierzchni użytków rolnych ogółem oraz według rodzajów użytków podaje się bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych.

Użytki rolne ogółem to powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej utrzymanych zgodnie z normami, spełniających wymogi Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie minimalnych norm z dnia 11 III 2010 r. (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami (na którą składają się powierzchnie: pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe, ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe) oraz użytków rolnych pozostałych (niebędących w dobrej kulturze rolnej).

5. Do **powierzchni zasiewów** zalicza się powierzchnię wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem powierzchni upraw trwałych, a także ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych w plonie głównym.

6. Do **powierzchni gruntów ugorowanych** zalicza się grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

7. Do **powierzchni upraw trwałych** zalicza się powierzchnię sadów, szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych (w tym wikliny), drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

8. Do **powierzchni sadów** zalicza się plantacje drzew, krzewów owocowych i upraw jagodowych, a także szkółki drzew i krzewów owocowych, jeżeli ich łączna powierzchnia nie jest mniejsza niż 0,10 ha. Do sadów nie zalicza się powierzchni uprawy truskawek i poziomek.

9. Do **powierzchni ogrodów przydomowych** zalicza się powierzchnię zlokalizowaną najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzieloną od reszty gospodarstwa, bez powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację. Obejmuje powierzchnię upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie w gospodarstwie domowym użytkownika gospodarstwa rolnego.

10. Do powierzchni łąk i pastwisk trwałych zalicza się grunty pokryte trwale trawami (5 lat i więcej).

Łąki trwale są z zasady koszone, a zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych.

Pastwiska trwale z zasady nie są koszone, lecz wypasane (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych oraz z ekstensywnie wypasanymi pastwiskami położonymi na terenie pagórkowatym lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji itp.).

11. **Powierzchnia lasów i gruntów leśnych** to powierzchnia pokryta roślinnością leśną (zalesiona) lub przejściowo jej pozbawiona oraz grunty związane z gospodarką leśną. Uwzględnia się tu powierzchnię szkółek drzew leśnych założonych na terenach leśnych i wykorzystywanych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego (niehandlowe), a także powierzchnię drzew i krzewów szybkorosnących prowadzonych na użytkach rolnych.

12. **Powierzchnia pozostałych gruntów** to grunty będące pod zabudowaniami, podwórzami, placami i ogrodami ozdobnymi, parkami, powierzchnia wód śródlądowych (własnych i dzierzawionych) i rowów melioracyjnych, powierzchnia porośnięta wikliną w stanie naturalnym, powierzchnia terenów bagiennych, powierzchnia innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków (w tym gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych) oraz powierzchnia przeznaczona dla rekreacji, a także powierzchnia gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, jeżeli grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego.

13. Do grupy „**zbóż ogółem**” zaliczono powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno i pozostałymi uprawami zbożowymi (gryka, proso itp.).

14. Do grupy „**zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi**” zalicza się powierzchnię zbóż podstawowych (pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta) oraz powierzchnię zasiewów mieszanek zbożowych ozimych i jarych.

15. Do grupy „**przemysłowych**” zaliczono powierzchnię uprawy buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku, lnu (łącznie z lnem oleistym) i konopi oraz tytoniu.

16. Do grupy „strączkowych jadalnych” zalicza się groch, fasolę, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno (np. ciecierzycę). Powierzchnię zasianą grochem, fasolą, bobem itp. przewidzianą do zbioru w stanie niedojrzałym zaliczono do warzyw gruntowych.

17. Pod pojęciem „plon” rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) netto danego ziemio-plodu zebranego z jednostki powierzchni (ha).

W szacunkach obowiązuje zasada obliczania plonów przeciętnych jako średnich ważonych, gdzie wagą jest powierzchnia danej uprawy. Uwzględnione są powierzchnie, z których uzyskano wysokie, jak też i niskie plony oraz powierzchnie, z których plonów nie zebrano (zostały zniszczone w wyniku powodzi, gradobicia, itp.).

Przy ustalaniu plonów i produkcji zbóż uwzględniono ziarno półsuche zawierające 15,0–16,0% wody, a przy szacunku produkcji rzepaku – nasiona o zawartości 13,0% wody.

18. Powierzchnia paszowa obejmuje: łąki, pastwiska trwałe oraz uprawy pastewne na gruntach ornym przeznaczonych na pasze, w skład których wchodzi: okopowe pastewne, koni-czyna, lucerna, esparceta, seradela, strączkowe pastewne, inne pastewne i trawy, pastwiska polowe oraz kukurydza na zielonkę.

19. Do przeliczenia zielonki na siano przyjęto, że 5 dt zielonki = 1 dt siana.

20. W ogrodnictwie pod pojęciem „plon” rozumie się:

- dla warzyw gruntowych, truskawek, malin, leszczyny, aronii, borówki wysokiej, winorośli i pozostałych jagodowych – ilość jednostek wagowych (dt) warzyw lub owoców danego gatunku zebranych z jednostki powierzchni (ha),
- dla owoców z drzew i krzewów owocowych – ilość jednostek wagowych (kg) owoców danego gatunku zebranych średnio z 1 drzewa owocującego lub z 1 krzewu ogółem.

21. Przeciętne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

22. Przeciętne ceny miesięczne uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali województwa, natomiast przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

*

*   *

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Dane te są poprawne pod względem merytorycznym.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

1. PRODUKCJA ROŚLINNA

1.1. WARUNKI WEGETACJI I ZBIORU ROŚLIN

1.1.1. Warunki agrometeorologiczne

Jesień 2010

Jesień 2010 r. charakteryzowała się zmiennymi warunkami pogodowymi.

W końcu sierpnia i we wrześniu wystąpiły intensywne opady deszczu, które przeszkadzały w prowadzeniu prac polowych. Nadmiar wilgoci w glebie utrudniał wykonywanie orek przedsięwziętych oraz siewów ozimin.

Październik był miesiącem sprzyjającym rolnictwu, a słoneczna pogoda korzystnie wpływała na wschody ozimin. Dobre warunki agrometeorologiczne utrzymały się również w pierwszej i drugiej dekadzie listopada. Notowana wówczas wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, a także właściwe uwilgotnienie gleby miały pozytywny wpływ na wzrost i rozwój później zasianych ozimin. W końcu miesiąca nastąpiło ochłodzenie, które spowodowało zahamowanie procesów życiowych roślin.

Średnie miesięczne temperatury powietrza i sumy opadów zanotowane w stacjach meteorologicznych województwa podlaskiego w okresie od sierpnia 2010 r. do marca 2011 r., na tle norm wieloletnich, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Miesiące								
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	
Temperatura powietrza w °C									
Białystok ..... 1991–2000 ^a	17,0	12,0	7,1	1,4	-2,1	-2,3	-1,6	1,4	
2010/11	19,2	11,5	4,4	4,5	-6,3	-2,2	-6,0	0,8	
Suwałki ..... 1991–2000 ^a	17,0	11,8	6,7	0,8	-2,6	-2,7	-2,3	0,5	
2010/11	19,0	11,4	4,3	3,7	-7,4	-3,1	-7,5	0,0	
Suma opadów w mm									
Białystok ..... 1991–2000 ^a	53	60	42	40	38	26	33	38	
2010/11	126	115	25	81	36	29	43	19	
Suwałki ..... 1991–2000 ^a	57	51	45	48	45	32	32	41	
2010/11	125	51	25	61	48	26	50	17	

^a Dane dotyczą średnich miesięcznych z tego okresu.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Zima–jesień 2011

Warunki agrometeorologiczne panujące w grudniu 2010 r. nie stanowiły zagrożenia dla upraw ozimych. Pomimo znacznego ochłodzenia zalegająca wówczas gruba warstwa śniegu dostatecznie chroniła rośliny przed przemarzeniem.

Pierwsza dekada stycznia przyniosła dalsze spadki temperatury, które dzięki utrzymującej się pokrywie śnieżnej nie spowodowały jednak nadmiernego wychłodzenia wierzchniej warstwy gruntu na głębokości węzła krzewienia roślin. Zimowa przerwa w wegetacji roślin została zakłócona z powodu znacznego ocieplenia w drugiej dekadzie miesiąca. Przyczyniło się to do osłabienia ozimin, jak również zmniejszenia ich zimotrwałości i mrozoodporności. Topniejący śnieg powodował w niektórych miejscach tworzenie na polach zastoisk wody, które po spadku temperatury poniżej 0°C zamieniały się w skorupę lodową. Ponadto na plantacjach pozbawionych okrywy śnieżnej, silne i porywiste wiatry, przy ujemnej temperaturze, powodowały wysmalanie roślin.

Po krótkotrwałym ociepleniu notowanym na przełomie lutego i marca nadal utrzymywały się niskie temperatury powietrza. Dopiero w końcu marca nastąpiła poprawa pogody, a na początku kwietnia rozpoczęła się wiosenna wegetacja roślin.

Warunki agrometeorologiczne panujące w kwietniu były na ogół korzystne. Dostateczna ilość ciepła wpływała pozytywnie na wschody, wzrost i rozwój roślin, a dobre uwilgotnienie wierzchniej warstwy gruntu zabezpieczało ich potrzeby wodne.

Maj charakteryzował się zróżnicowaną pogodą i był nieco chłodniejszy niż zazwyczaj na południu województwa, a cieplejszy w jego północnej części. Przez pierwsze dwie dekady miesiąca było deszczowo i chłodno. Na nadmiernie zagęszczonych plantacjach zbóż pojawiły się choroby i szkodniki. Wzrost temperatury powietrza w ostatniej dekadzie maja i dobre uwilgotnienie gleby wpłynęły pozytywnie na rozwój roślin.

Czerwiec był korzystny dla wegetacji roślin. Charakteryzował się dość wysokimi temperaturami powietrza i umiarkowaną ilością opadów. Przelotne deszcze notowane w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca zakłócały prace przy zbiorze traw, sprzyjały zaś napełnianiu nasion rzepaku oraz poprawiły stan roślin pastewnych i okopowych.

W lipcu nadal utrzymywała się wysoka temperatura powietrza, a częste i ulewne opady deszczu wraz z towarzyszącymi im silnymi wiatrami, spowodowały wyleganie zbóż i rzepaku. Wysoka wilgotność powietrza sprzyjała porastaniu ziarna pszenżyta oraz pszenicy w kłosach. Zanotowano także straty z powodu osypywania się ziarna.

Ciepła i prawie bezdeszczowa pogoda w pierwszych dwóch dekadach sierpnia stwarzała na ogół dobre warunki dla przeprowadzania zniw i sianokosów. W północnej części województwa, z powodu utrzymującej się zbyt dużej wilgotności gleby, pozostały nieskoszone niewielkie arealy zbóż. Na uprzątniętych polach wykonywano podorywki, siew rzepaku lub przygotowywano je pod zasiewy zbóż ozimych.

Warunki wilgotnościowe panujące do połowy września w przeważającej części województwa były dość korzystne. Tylko lokalnie na glebach przepuszczalnych wystąpił niedobór wilgoci utrzymujący się do końca miesiąca. Pogorszył się stan roślinności na trwałych użytkach zielonych, utrudnione były również wschody roślin ozimych.

Średnie miesięczne temperatury powietrza i sumy opadów zanotowane w stacjach meteorologicznych województwa podlaskiego w okresie od kwietnia do października 2011 r., na tle norm wieloletnich, przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Miesiące						
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Temperatura powietrza w °C							
Białystok ..... 1991–2000 ^a	7,7	12,7	16,2	17,7	17,0	12,0	7,1
2011	9,1	12,5	17,6	18,4	17,1	13,4	6,4
Suwałki ..... 1991–2000 ^a	7,1	12,1	15,6	17,4	17,0	11,8	6,7
2011	8,8	12,4	17,3	18,6	17,1	13,4	6,7
Suma opadów w mm							
Białystok ..... 1991–2000 ^a	52	58	64	69	53	60	42
2011	57	66	65	184	41	22	23
Suwałki ..... 1991–2000 ^a	45	45	60	73	57	51	45
2011	29	57	47	154	113	38	22

^a Dane dotyczą średnich miesięcznych z tego okresu.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

1.1.2. Poziom nawożenia

W roku gospodarczym 2010/11 w województwie podlaskim zużyto 100,9 tys. t nawozów mineralnych lub chemicznych w przeliczeniu na czysty składnik, czyli o 11,5 tys. t, tj. o 10,3% mniej niż w roku poprzednim. Spadek zużycia dotyczył jedynie nawozów azotowych i wyniósł 13,9 tys. t (tj. 21,5%). W stosunku do roku gospodarczego 2009/10 wzrosło natomiast zużycie nawozów fosforowych o 1,0 tys. t (o 4,3%) oraz nawozów potasowych o 1,3 tys. t (o 5,6%).

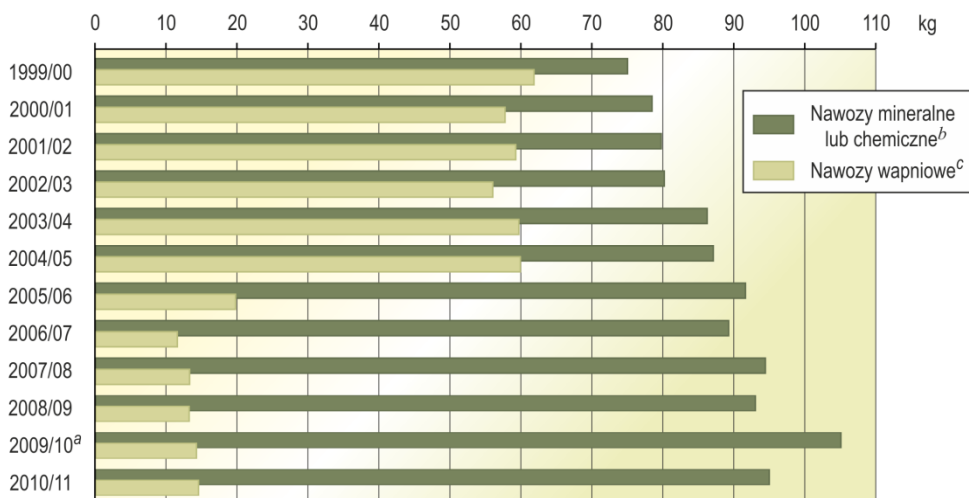

Tabl. 1. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik

Wyszczególnienie	2009/10 ^a	2010/11			sektor publiczny
	ogółem	sektor prywatny			
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne		
W tonach					
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	112402	100867	100534	98550	333
azotowe	64738	50843	50652	49587	191
fosforowe	24148	25183	25107	24667	75
potasowe	23517	24841	24774	24296	67
Nawozy wapniowe ^c	15252	15376	15357	14059	19
Na 1 ha użytków rolnych w kg					
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	105,0	94,9	94,9	94,0	87,9
azotowe	60,5	47,8	47,8	47,3	50,4
fosforowe	22,5	23,4	23,4	23,2	17,7
potasowe	22,0	23,7	23,7	23,5	19,8
Nawozy wapniowe ^c	14,2	14,5	14,5	13,4	4,9

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych
w gospodarstwach rolnych
w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

W omawianym okresie w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zużyto 94,9 kg nawozów mineralnych lub chemicznych, czyli o 10,1 kg mniej niż rok wcześniej. Przeciętnie na 1 ha użytków rolnych utrzymanych w dobrej kulturze rolnej zużycie nawozów wyniosło 97,4 kg wobec 108,1 kg w roku gospodarczym 2009/10. Stosunek N:P:K w dawce nawozowej ukształtował się również mniej korzystnie niż przed rokiem, tj. według proporcji 1:0,5:0,5.

Zużycie nawozów wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik w roku gospodarczym 2010/11 wyniosło 15,4 tys. t i było o 0,1 tys. t (o 0,8%) wyższe niż w roku poprzednim. Przeciętnie na 1 ha użytków rolnych przypadało 14,5 kg tych nawozów, tj. o 0,3 kg więcej niż rok wcześniej, natomiast na 1 ha użytków rolnych utrzymanych w dobrej kulturze rolnej zużyto średnio 14,8 kg nawozów wapniowych, co oznacza, że ich zużycie było o 0,1 kg wyższe niż przed rokiem.

1.1.3. Użytkowanie gruntów

Tabl. 2. *Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych według siedziby użytkownika*
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	2010 ^a	2011					sektor publiczny
	ogółem	razem	sektor prywatny			sektor publiczny	
			gospodarstwa indywidualne	spółdzielnie produkcyjne	pozostałe		
W hektarach							
Powierzchnia ogólna	1284389	1275619	1271471	1258866	6170	6435	4148
Uzytki rolne	1070353	1063177	1059385	1047883	5704	5798	3792
w dobrej kulturze rolnej ...	1039840	1036021	1033098	1022383	5583	5133	2923
grunty orne	624985	623890	622239	612861	4987	4391	1651
w tym pod zasiewami	606763	605379	603917	594657	4957	4302	1462
uprawy trwałe	6214	5622	5615	5606	9	–	6
w tym sady	5569	4484	4478	4478	–	–	6
ogrody przydomowe	2067	2066	2066	2064	2	–	–
łąki trwałe	295537	294480	293783	292801	355	627	698
pastwiska trwałe	111037	109963	109396	109050	230	115	567
pozostałe	30513	27156	26287	25501	121	664	869
Lasy i grunty leśne	152800	152560	152454	152032	291	131	105
Pozostałe grunty	61236	59883	59632	58951	175	507	251

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Tabl. 2. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych według siedziby użytkownika (dok.)

Stan w czerwcu

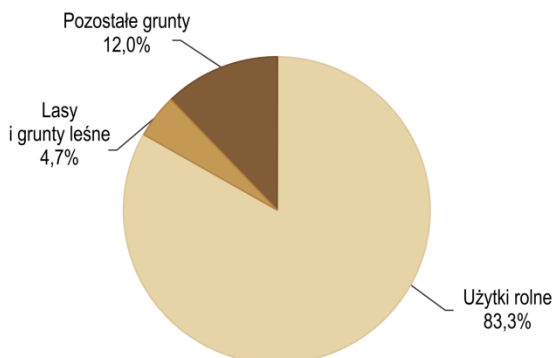
Wyszczególnienie	2010 ^a	2011					sektor publiczny
	ogółem	sektor prywatny					
		razem	w tym				
			gospodarstwa indywidualne	spółdzielnie produkcji rolniczej	pozostałe		
W % powierzchni ogólnej							
Powierzchnia ogólna	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Użytki rolne	83,3	83,3	83,3	83,2	92,5	90,1	91,4
w dobrej kulturze rolnej ...	81,0	81,2	81,2	81,2	90,5	79,8	70,5
grunty orne	48,7	48,9	48,9	48,6	80,8	68,2	39,8
w tym pod zasiewami	47,2	47,5	47,5	47,2	80,3	66,9	35,2
uprawy trwałe	0,5	0,4	0,4	0,4	0,2	–	0,2
w tym sady	0,4	0,4	0,4	0,4	–	–	0,2
ogrody przydomowe	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	–	–
łąki trwałe	23,0	23,1	23,1	23,3	5,8	9,8	16,8
pastwiska trwałe	8,6	8,6	8,6	8,7	3,7	1,8	13,7
pozostałe	2,3	2,1	2,1	2,0	2,0	10,3	20,9
Lasy i grunty leśne	11,9	12,0	12,0	12,1	4,7	2,0	2,5
Pozostałe grunty	4,8	4,7	4,7	4,7	2,8	7,9	6,1

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W czerwcu 2011 r. ogólna powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie podlaskim wyniosła 1275,6 tys. ha i była o 8,8 tys. ha (o 0,7%) mniejsza od zanotowanej rok wcześniej w Powszechnym Spisie Rolnym. Użytki rolne zajmowały 1063,2 tys. ha, lasy i grunty leśne – 152,6 tys. ha, zaś pozostałe grunty – 59,9 tys. ha.

Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych według siedziby użytkownika w 2011 r.

Stan w czerwcu

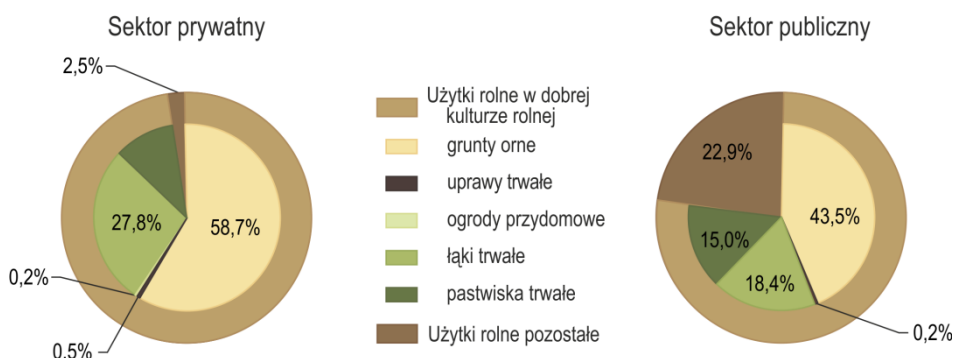

Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych wyniósł 83,3% i w porównaniu z rokiem poprzednim nie uległ zmianie. Lasy i grunty leśne stanowiły 12,0% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych, natomiast pozostałe grunty – 4,7%, a ich udział w strukturze użytkowania gruntów kształtował się na poziomie zbliżonym do zanotowanego w 2010 r.

Dominujące w województwie podlaskim gospodarstwa sektora prywatnego posiadały w użytkowaniu 1271,5 tys. ha, tj. 99,7% ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych. Powierzchnia gruntów w sektorze publicznym wyniosła 4,1 tys. ha i stanowiła zaledwie 0,3% ogólnej powierzchni gruntów pozostających w zasobach gospodarstw rolnych.

Struktura użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2011 r.

Stan w czerwcu

1.1.4. Powierzchnia zasiewów

W 2011 r. w województwie podlaskim pod zasiewy przeznaczono 605,4 tys. ha, tj. 97,0% ogólnej powierzchni gruntów ornych. W porównaniu z rokiem poprzednim powierzchnia zasiewów zmniejszyła się o 1,4 tys. ha, tj. o 0,2%.

Tabl. 3. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	Zboża ^a	Strączkowe jadalne	Ziemniaki ^b	Przemysłowe	Pastewne ^c	Pozostałe
W hektarach							
Ogółem ..... 2010 ^d	606763	459672	612	17448	9423	114987	4621
2011	605379	473732	109	17250	8417	102768	3102
Sektor prywatny	603917	472744	92	17243	8290	102453	3094
w tym gospodarstwa indywidualne	594657	465689	92	17243	6728	101846	3059
Sektor publiczny	1462	988	17	7	127	315	8

^a Zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. ^b Bez powierzchni uprawy w ogrodach przydomowych. ^c Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^d Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Tabl. 3. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów (dok.)

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	Zboża ^a	Strączko- we jadalne	Ziem- niaki ^b	Przemys- łowe	Pastewne ^c	Pozostałe
W odsetkach							
Ogółem ..... 2010 ^d	100,0	75,8	0,1	2,9	1,5	18,9	0,8
2011	100,0	78,3	0,0	2,8	1,4	17,0	0,5
Sektor prywatny	100,0	78,3	0,0	2,8	1,4	17,0	0,5
w tym gospodarstwa indywidualne	100,0	78,3	0,0	2,9	1,2	17,1	0,5
Sektor publiczny	100,0	67,6	1,2	0,5	8,7	21,5	0,5

a Zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. b Bez powierzchni uprawy w ogrodach przydomowych. c Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. d Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W 2011 r. zboża uprawiano na powierzchni 473,7 tys. ha, czyli o 14,1 tys. ha (tj. o 3,1%) większej niż rok wcześniej. W strukturze zasiewów stanowiły one 78,3%, a ich udział zwiększył się o 2,5 pkt proc. w stosunku do zanotowanego przed rokiem.

Powierzchnia strączkowych jadalnych uprawianych na ziarno ukształtowała się na poziomie 109 ha i była o 82,2% mniejsza niż w poprzednim roku.

Areał uprawy ziemniaków uległ dalszemu ograniczeniu. W 2011 r. zasadzono je na powierzchni 17,3 tys. ha (bez uprawy w ogrodach przydomowych), czyli o 0,2 tys. ha (tj. o 1,1%) mniejszej niż rok wcześniej. W strukturze zasiewów udział ich osiągnął 2,8% wobec 2,9% w 2010 r.

Rośliny przemysłowe uprawiano na 8,4 tys. ha, czyli ich powierzchnia zmniejszyła się o 1,0 tys. ha (tj. o 10,7%) w porównaniu z zanotowaną w roku poprzednim.

Pod uprawę roślin pastewnych (łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno) przeznaczono 102,8 tys. ha, czyli o 12,2 tys. ha (tj. o 10,6%) mniej niż przed rokiem. Zajmowały one 17,0% ogólnej powierzchni zasianej, co oznacza spadek o 2,0 pkt proc. w stosunku do 2010 r.

W omawianym roku rośliny pozostałe uprawiano na powierzchni 3,1 tys. ha. Ich udział w strukturze zasiewów wyniósł 0,5% i w odniesieniu do poprzedniego roku uległ zmniejszeniu o 0,3 pkt proc.

1.2. ZBOŻA

Powierzchnia uprawy zbóż ogółem pod zbiory w 2011 r. wyniosła 473,7 tys. ha i w porównaniu z zanotowaną w Powszechnym Spisie Rolnym 2010 zwiększyła się o 14,1 tys. ha, tj. o 3,1%. W strukturze zasiewów zboża zajmowały 78,3% wobec 75,8% rok wcześniej. Areał zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi również charakteryzował się tendencją wzrostową i był o 15,6 tys. ha, tj. o 3,5% większy niż przed rokiem.

W 2011 r., w stosunku do roku poprzedniego, zwiększyła się powierzchnia uprawy:

- pszenicy ozimej – o 3,2 tys. ha (o 14,6%),
- pszenicy jarej – o 1,0 tys. ha (o 6,4%),
- jęczmienia jarego – o 3,5 tys. ha (o 20,6%),
- mieszanek zbożowych jarych – o 24,9 tys. ha (o 14,0%).

Zmalał natomiast areal zasiewów:

- żyta – o 4,9 tys. ha (o 6,3%),
- jęczmienia ozimego – o 2,6 tys. ha (o 54,5%),
- owsa – o 0,3 tys. ha (o 0,7%),
- pszenżyta ozimego – o 0,9 tys. ha (o 1,2%),
- pszenżyta jarego – o 3,7 tys. ha (o 44,1%),
- mieszanek zbożowych ozimych – o 4,6 tys. ha (o 70,0%),
- gryki, prosa i innych zbożowych – o 1,2 tys. ha (o 29,3%),
- kukurydzy na ziarno – o 0,3 tys. ha (o 5,6%).

W 2011 r. formy ozime zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zajmowały powierzchnię 170,2 tys. ha, czyli o 9,8 tys. ha (o 5,4%) mniejszą od zanotowanej rok wcześniej. Areal zbóż jarych obejmował natomiast 296,0 tys. ha i w odniesieniu do 2010 r. zmalał o 25,3 tys. ha (o 9,4%).

W omawianym roku pod uprawę zbóż intensywnych (pszenicy, jęczmienia i pszenżyta) przeznaczono 137,4 tys. ha, czyli o 0,5 tys. ha (o 0,4%) więcej niż w roku poprzednim. Powierzchnia uprawy zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) ukształtowała się na poziomie 328,8 tys. ha, a więc w porównaniu z 2010 r. zwiększyła się o 15,0 tys. ha (o 4,8%).

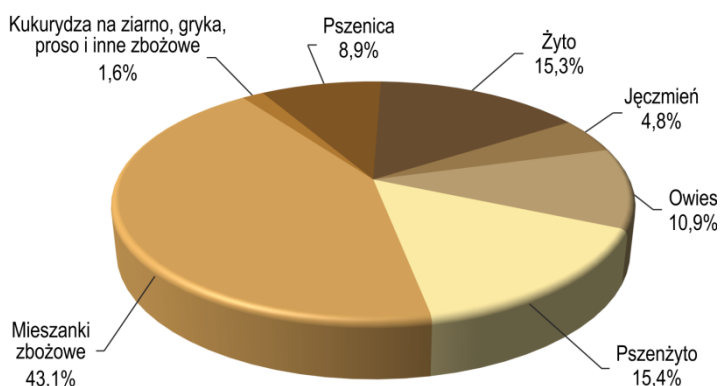
Udział poszczególnych gatunków zbóż w ogólnej powierzchni ich uprawy (według stanu w czerwcu) kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	2010 ^a	2011
	w odsetkach	
Pszenica: ozima	4,8	5,3
jara	3,4	3,5
Żyto	16,9	15,3
Jęczmień: ozimy	1,1	0,5
jary	3,7	4,3
Owies	11,3	11,0
Pszenżyto: ozime	15,0	14,4
jare	1,8	1,0
Mieszanki zbożowe: ozime	1,4	0,4
jare	38,6	42,7
Gryka, proso i inne zbożowe	0,9	0,6
Kukurydza na ziarno	1,1	1,0

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Struktura powierzchni uprawy zbóż w 2011 r.

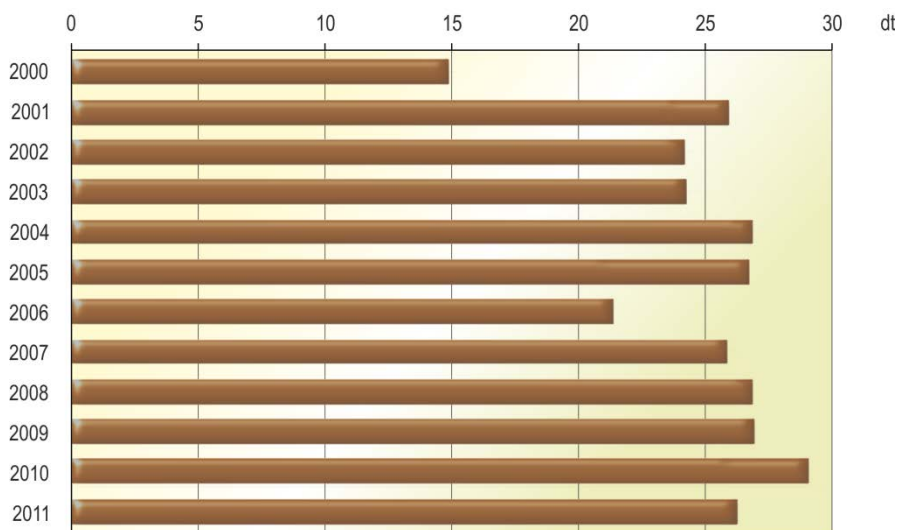
Stan w czerwcu

W 2011 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w strukturze zasiewów zbóż odnotowano wzrost udziału: mieszanek zbożowych jarych (o 4,1 pkt proc.), jęczmienia jarego (o 0,6 pkt proc.), pszenicy ozimej i jarej (odpowiednio o 0,5 pkt proc. i 0,1 pkt. proc), natomiast spadek dotyczył żyta (o 1,6 pkt proc.), mieszanek zbożowych ozimych (o 1,0 pkt proc.), pszenżyta jarego (o 0,8 pkt proc.), jęczmienia ozimego i pszenżyta ozimego (po 0,6 pkt proc.), owsa oraz gryki, prosa i innych zbożowych (po 0,3 pkt proc.), a także kukurydzy na ziarno (o 0,1 pkt proc.).

Plony zbóż ogółem w 2011 r. osiągnęły 26,3 dt z 1 ha, a zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 26,1 dt z 1 ha i w odniesieniu do uzyskanych przed rokiem zmniejszyły się odpowiednio o 9,6% i 10,3%.

Plony zbóż ogółem z 1 ha

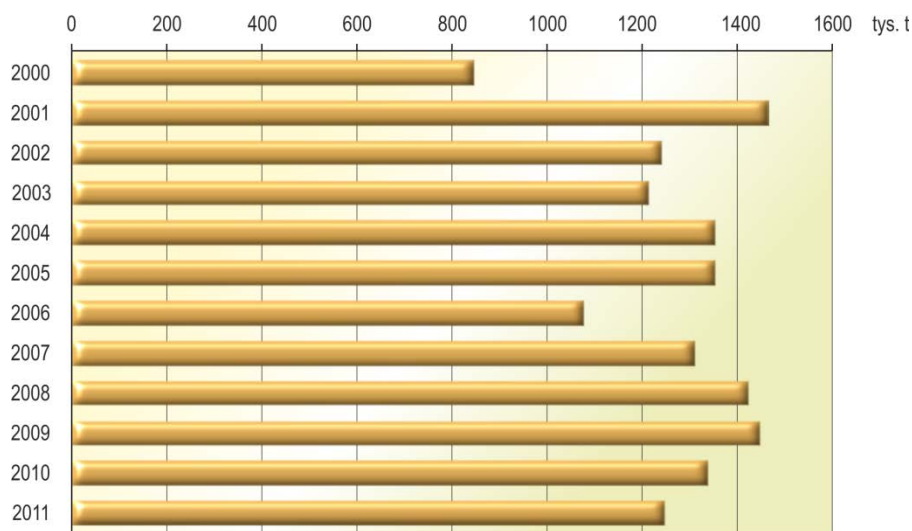
W omawianym roku plony zbóż ozimych (z wyjątkiem mieszanek zbożowych) były niższe niż w roku poprzednim. Słabiej plonowały również zboża jare i tylko w przypadku pszenżyta stwierdzono przekroczenie poziomu z 2010 r. (o 0,4 dt z 1 ha).

Tabl. 4. Plony zbóż w województwie podlaskim na tle kraju

Wyszczególnienie	Województwo			Kraj		
	2010	2011		2010	2011	
	z 1 ha w dt	2010=100		z 1 ha w dt	2010=100	
Ogółem	29,1	26,3	90,4	35,6	34,3	96,3
w tym:						
Pszenica: ozima	35,4	31,7	89,5	45,3	42,8	94,5
jara	30,6	28,4	92,8	33,9	32,6	96,2
Żyto	23,9	21,1	88,3	26,8	24,0	89,6
Jęczmień: ozimy	32,4	28,2	87,0	40,5	37,5	92,6
jary	33,8	26,6	78,7	32,9	31,3	95,1
Owies	27,2	24,6	90,4	26,3	25,3	96,2
Pszенżyto: ozime	32,4	28,8	88,9	35,1	33,9	96,6
jare	26,4	26,8	101,5	28,3	27,5	97,2
Mieszanki zbożowe: ozime	22,0	29,5	134,1	30,6	30,8	100,7
jare	29,5	26,3	89,2	30,3	27,9	92,1

Produkcja ziarna zbóż w 2011 r. wyniosła 1244,9 tys. t i zmniejszyła się o 91,7 tys. t, tj. o 6,9% w odniesieniu zanotowanej rok wcześniej.

Zbiory zbóż ogółem

W analizowanym roku produkcja ziarna zbóż ozimych (łącznie z mieszankami) osiągnęła 442,0 tys. t i była o 75,1 tys. t (o 14,5%) niższa od uzyskanej w poprzednim roku. Zbiory wszystkich gatunków zbóż ozimych zmniejszyły się w stosunku do zanotowanych przed rokiem, przy czym żyta zebrano o 32,4 tys. t (o 17,5%) mniej niż rok wcześniej, jęczmienia – o 9,4 tys. t (o 60,3%), pszenżyta – o 26,8 tys. t (o 12,0%) i mieszanek zbożowych – o 8,7 tys. t (o 59,8%). Wyjątek stanowiła pszenica, której produkcja wzrosła o 2,1 tys. t (o 2,7%) w odniesieniu do 2010 r.

Zbiory podstawowych zbóż jarych (łącznie z mieszankami) w 2011 r. wyniosły 773,8 tys. t, co oznacza spadek o 18,7 tys. t (o 2,4%) w stosunku do roku poprzedniego. Produkcja pszenicy zmniejszyła się o 0,5 tys. t (o 1,1%), jęczmienia – o 3,0 tys. t (o 5,3%), owsa – 14,6 tys. t (o 10,2%) oraz pszenżyta – o 9,6 tys. t (o 43,3%). Tylko mieszanek zbożowych zebrano o 9,0 tys. t (o 1,7%) więcej niż rok wcześniej.

W 2011 r. zbiory gryki, prosa i innych zbożowych osiągnęły poziom 2,8 tys. t i uległy znacznemu obniżeniu w stosunku do zanotowanych przed rokiem. Było to wynikiem spadku powierzchni ich uprawy. Kukurydzy na ziarno zebrano 26,3 tys. t, czyli o 12,6% więcej niż w 2010 r., a zadecydowało o tym wyższe niż przed rokiem plonowanie.

Tabl. 5. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	Ogółem			Sektor prywatny		Sektor publiczny			
	2010	2011		2010	2011	2010	2011		
	w liczbach bezwzględnych	2010= =100		w liczbach bezwzględnych	2010= =100	w liczbach bezwzględnych	2010= =100		
Powierzchnia uprawy^a w ha									
O g ó ł e m	459672	473732	103,1	458475	472744	103,1	1197	988	82,5
Zboża podstawowe z mieszankami ...	450638	466200	103,5	449543	465334	103,5	1095	866	79,1
pszenica	37614	41840	111,2	37376	41598	111,3	238	242	101,7
ozima	22074	25302	114,6	21904	25204	115,1	170	98	57,6
jara	15540	16537	106,4	15472	16393	106,0	68	144	211,8
żyto	77570	72671	93,7	77435	72552	93,7	135	119	88,1
jęczmień	21840	22740	104,1	21595	22605	104,7	245	135	55,1
ozimy	4789	2181	45,5	4696	2164	46,1	93	18	19,4
jary	17050	20559	120,6	16899	20442	121,0	151	117	77,5
owies	52167	51826	99,3	52072	51716	99,3	95	110	115,8
pszenżyto	77389	72806	94,1	77155	72603	94,1	234	203	86,8
ozime	68957	68096	98,8	68733	67909	98,8	224	187	83,5
jare	8432	4710	55,9	8422	4694	55,7	10	16	160,0
mieszanki zbo- zowe	184055	204318	111,0	183909	204261	111,1	146	57	39,0
ozime	6601	1979	30,0	6588	1974	30,0	13	5	38,5
jare	177454	202338	114,0	177321	202287	114,1	133	51	38,3
Gryka, proso i inne zbożowe	4208	2976	70,7	4196	2949	70,3	12	27	225,0
Kukurydza na ziarno	4827	4556	94,4	4736	4461	94,2	91	95	104,4

^a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Tabl. 5. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory zbóż (dok.)

Wyszczególnienie	Ogółem			Sektor prywatny			Sektor publiczny		
	2010	2011	2010= =100	2010	2011	2010= =100	2010	2011	2010= =100
	w liczbach bez- względnych			w liczbach bez- względnych			w liczbach bez- względnych		
Plony z 1 ha w dt									
Ogółem	29,1	26,3	90,4	29,1	26,3	90,4	29,7	37,9	127,6
Zboża podstawowe z mieszankami ...	29,1	26,1	89,7	29,1	26,1	89,7	29,7	34,6	116,5
pszenica	33,4	30,4	91,0	33,4	30,3	90,7	30,7	43,3	141,0
ozima	35,4	31,7	89,5	35,4	31,6	89,3	27,2	50,8	186,8
jara	30,6	28,4	92,8	30,6	28,3	92,5	39,7	38,2	96,2
żyto	23,9	21,1	88,3	23,9	21,1	88,3	24,0	29,2	121,7
jęczmień	33,5	26,7	79,7	33,5	26,7	79,7	29,3	27,6	94,2
ozimy	32,4	28,2	87,0	32,5	28,2	86,8	28,3	35,9	126,9
jary	33,8	26,6	78,7	33,8	26,6	78,7	30,1	26,4	87,7
owies	27,2	24,6	90,4	27,2	24,6	90,4	28,0	22,7	81,1
pszenżyto	31,7	28,7	90,5	31,7	28,7	90,5	36,4	41,2	113,2
ozime	32,4	28,8	88,9	32,4	28,8	88,9	36,2	41,8	115,5
jare	26,4	26,8	101,5	26,3	26,7	101,5	40,5	34,1	84,2
mieszanki zbo- żowe	29,2	26,3	90,1	29,2	26,3	90,1	25,1	25,1	100,0
ozime	22,0	29,5	134,1	22,0	29,3	133,2	26,0	105,0	403,8
jare	29,5	26,3	89,2	29,5	26,3	89,2	25,0	17,6	70,4
Gryka, proso i inne zbożowe	8,6	9,5	110,5	8,6	9,5	110,5	8,1	8,9	109,9
Kukurydza na ziarno	48,4	57,7	119,2	48,7	57,3	117,7	32,1	75,9	236,4
Zbiory w dt									
Ogółem	13366424	12449357	93,1	13330845	12411933	93,1	35579	37424	105,2
Zboża podstawowe z mieszankami ...	13096561	12158010	92,8	13064000	12128040	92,8	32561	29970	92,0
pszenica	1256370	1271990	101,2	1249054	1261509	101,0	7316	10481	143,3
ozima	780831	801812	102,7	776215	796842	102,7	4616	4970	107,7
jara	475539	470178	98,9	472839	464667	98,3	2700	5511	204,1
żyto	1857704	1533482	82,5	1854463	1530009	82,5	3241	3473	107,2
jęczmień	731657	607678	83,1	724484	603958	83,4	7173	3720	51,9
ozimy	155089	61577	39,7	152457	60941	40,0	2632	636	24,2
jary	576568	546101	94,7	572027	543017	94,9	4541	3084	67,9
owies	1419752	1274246	89,8	1417092	1271744	89,7	2660	2502	94,1
pszenżyto	2454574	2090491	85,2	2446066	2082118	85,1	8508	8373	98,4
ozime	2232250	1964435	88,0	2224147	1956597	88,0	8103	7838	96,7
jare	222324	126056	56,7	221919	125521	56,6	405	535	132,1
mieszanki zbo- żowe	5376504	5380123	100,1	5372841	5378702	100,1	3663	1421	38,8
ozime	145162	58353	40,2	144824	57828	39,9	338	525	155,3
jare	5231342	5321770	101,7	5228017	5320874	101,8	3325	896	26,9
Gryka, proso i inne zbożowe	36291	28363	78,2	36194	28119	77,7	97	244	251,5
Kukurydza na ziarno	233572	262984	112,6	230651	255774	110,9	2921	7210	246,8

Tabl. 6. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory zbóż w gospodarstwach indywidualnych

Wyszczególnienie	2010	2011	
	w liczbach bezwzględnych		2010=100
Powierzchnia uprawy^a w ha			
Ogółem	450320	465689	103,4
Zboża podstawowe z mieszankami	442691	459806	103,9
pszenica	35098	39472	112,5
ozima	20031	23472	117,2
jara	15067	16000	106,2
żyto	76489	71752	93,8
jęczmień	20654	22124	107,1
ozimy	4434	2079	46,9
jary	16220	20045	123,6
owies	51312	51017	99,4
pszenżyto	75609	71388	94,4
ozime	67389	66823	99,2
jare	8220	4565	55,5
mieszanki zbożowe	183528	204053	111,2
ozime	6578	1971	30,0
jare	176950	202082	114,2
Gryka, proso i inne zbożowe	4130	2758	66,8
Kukurydza na ziarno	3500	3124	89,3
Plony z 1 ha w dt			
Ogółem	29,0	26,0	89,7
Zboża podstawowe z mieszankami	29,1	25,9	89,0
pszenica	33,1	29,1	87,9
ozima	35,1	30,0	85,5
jara	30,5	27,9	91,5
żyto	24,0	21,1	87,9
jęczmień	33,8	26,5	78,4
ozimy	33,2	27,6	83,1
jary	33,9	26,4	77,9
owies	27,3	24,6	90,1
pszenżyto	31,8	28,5	89,6
ozime	32,5	28,6	88,0
jare	26,5	26,7	100,8
mieszanki zbożowe	29,2	26,3	90,1
ozime	22,0	29,3	133,2
jare	29,5	26,3	89,2
Gryka, proso i inne zbożowe	8,6	9,7	112,8
Kukurydza na ziarno	47,5	48,2	101,5

^a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Tabl. 6. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory zbóż w gospodarstwach indywidualnych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	
	w liczbach bezwzględnych		2010=100
Zbiory w dt			
Ogółem	13070928	12088974	92,5
Zboża podstawowe z mieszankami	12869089	11911644	92,6
pszenica	1162632	1150560	99,0
ozima	703088	704160	100,2
jara	459544	446400	97,1
żyto	1835736	1513967	82,5
jęczmień	697189	586568	84,1
ozimy	147209	57380	39,0
jary	549980	529188	96,2
owies	1400818	1255018	89,6
pszenżyto	2407973	2033024	84,4
ozime	2190143	1911138	87,3
jare	217830	121886	56,0
mieszanki zbożowe	5364741	5372507	100,1
ozime	144716	57750	39,9
jare	5220025	5314757	101,8
Gryka, proso i inne zbożowe	35589	26753	75,2
Kukurydza na ziarno	166250	150577	90,6

Na wielkość produkcji ziarna zbóż w 2011 r. miały wpływ następujące czynniki:

- większa niż przed rokiem powierzchnia uprawy,
- korzystne warunki zimowania,
- nadmiar wilgoci oraz niedostatek ciepła w okresie intensywnego wzrostu zbóż,
- większe niż zazwyczaj nasilenie rozwoju chorób i szkodników,
- ulewne opady deszczu z towarzyszącymi silnymi wiatrami w okresie zbiorów powodujące wyleganie zbóż,
- sprzyjające warunki pogodowe w okresie żniw.

1.3. STRĄCZKOWE JADALNE

W 2011 r. rośliny strączkowe jadalne zbierane na ziarno uprawiano na 109 ha, czyli na powierzchni aż o 82,2% mniejszej niż w roku poprzednim. W strukturze zasiewów strączkowych jadalnych 91,7% stanowił groch, a pozostałe 8,3% – fasola.

Produkcja strączkowych jadalnych w omawianym roku wyniosła 208 ton i była aż o 81,6% niższa niż przed rokiem. Na spadek zbiorów wpłynęło zdecydowane ograniczenie powierzchni uprawy, podczas gdy wydajność z 1 ha była większa od zanotowanej rok wcześniej.

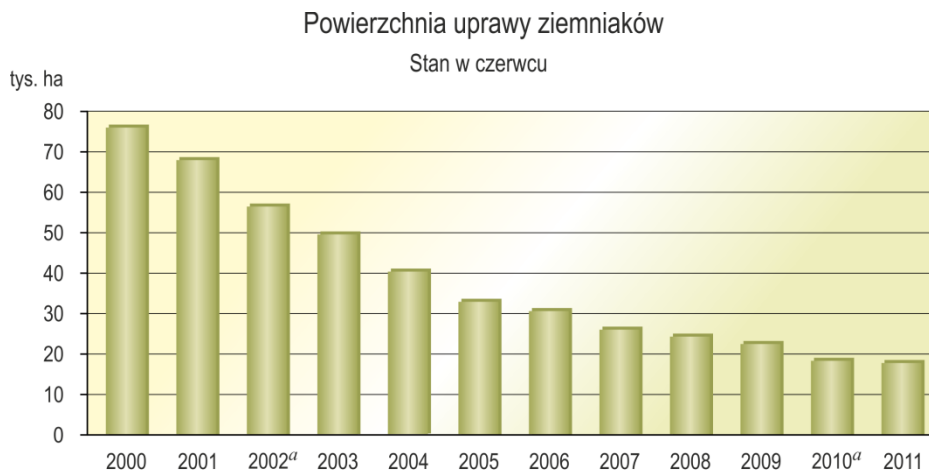
Tabl. 7. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory strączkowych jadalnych

Wyszczególnienie	2010	2011	
	w liczbach bezwzględnych		2010=100
O g ó l e m			
Powierzchnia ^a w ha	612	109	17,8
Plony z 1 ha w dt	18,4	19,1	103,8
Zbiory w t	1128	208	18,4
Sektor prywatny			
Powierzchnia ^a w ha	601	92	15,3
Plony z 1 ha w dt	18,6	18,8	101,1
Zbiory w t	1117	173	15,5
W tym gospodarstwa indywidualne			
Powierzchnia ^a w ha	579	92	15,9
Plony z 1 ha w dt	18,6	18,8	101,1
Zbiory w t	1077	173	16,1
Sektor publiczny			
Powierzchnia ^a w ha	11	17	154,5
Plony z 1 ha w dt	10,3	20,5	199,0
Zbiory w t	11	34	309,1

^a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

1.4. ZIEMNIAKI

Od wielu lat w województwie podlaskim utrzymuje się tendencja ograniczania uprawy ziemniaków. W 2011 r. zasadzono je na 17,6 tys. ha, co stanowiło 2,9% ogólnej powierzchni zasiewów. W stosunku do poprzedniego roku areal uprawy ziemniaków zmniejszył się o 0,5 tys. ha, tj. o 3,0%.

^a Dane powszechnych spisów rolnych.

Zbiory ziemniaków w 2011 r. wyniosły 355,1 tys. t i były o 13,2 tys. t (o 3,6%) niższe od uzyskanych rok wcześniej. Zmniejszeniu uległy również ich plony; z 1 ha powierzchni uprawy ziemniaków zebrano średnio 202 dt bulw, co stanowiło 99,5% wydajności z 2010 r.

Tabl. 8. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków

Wyszczególnienie	2010	2011	
	w liczbach bezwzględnych	2010=100	
O g ó ł e m			
Powierzchnia ^a w ha	18161	17613	97,0
Plony z 1 ha w dt	203	202	99,5
Zbiory w t	368385	355138	96,4
Sektor prywatny			
Powierzchnia ^a w ha	18110	17606	97,2
Plony z 1 ha w dt	203	202	99,5
Zbiory w t	367620	355006	96,6
W tym gospodarstwa indywidualne			
Powierzchnia ^a w ha	18109	17605	97,2
Plony z 1 ha w dt	203	202	99,5
Zbiory w t	367613	355006	96,6
Sektor publiczny			
Powierzchnia ^a w ha	51	7	13,7
Plony z 1 ha w dt	150	189	126,0
Zbiory w t	765	132	17,3

a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Wielkość produkcji ziemniaków w 2011 r. uwarunkowana była następującymi czynnikami:

- wykorzystanie w niewielkim stopniu kwalifikowanego materiału siewnego,
- korzystne warunki termiczne w początkowej fazie wzrostu ziemniaków,
- przedłużające się i nawracające z dużą częstotliwością opady deszczu w lipcu, które przyczyniły się do powstania nadmiaru wilgoci w glebie, co z kolei powodowało znaczne utrudnienia w pielęgnacji ziemniaków,
- sprzyjające warunki agrometeorologiczne w sierpniu, mające korzystny wpływ na dalszy wzrost bulw odmian późnych oraz na plantacjach nieobjętych ochroną.

W 2011 r. produkcję zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe wyszacowano na 1333,7 tys. t, czyli o 95,0 tys. t (o 6,7%) mniej niż rok wcześniej. Wynikało to zarówno ze słabszych zbiorów zbóż (o 6,9%), jak i ziemniaków (o 3,6%).

Przeciętna produkcja uzyskana z 1 ha uprawy zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe osiągnęła poziom 27,1 dt wobec 29,9 dt w 2010 r.

Tabl. 9. *Produkcja zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe^a*

Wyszczególnienie	2010	2011	
	w tonach		2010=100
O g ó ł e m	1428738	1333721	93,3
Sektor prywatny	1424989	1329945	93,3
w tym gospodarstwa indywidualne	1398996	1297649	92,8
Sektor publiczny	3749	3775	100,7
Zboża	1336642	1244936	93,1
Sektor prywatny	1333084	1241193	93,1
w tym gospodarstwa indywidualne	1307093	1208897	92,5
Sektor publiczny	3558	3742	105,2
Ziemniaki	92096	88785	96,4
Sektor prywatny	91905	88752	96,6
w tym gospodarstwa indywidualne	91903	88752	96,6
Sektor publiczny	191	33	17,3

^a W przeliczeniu: 1 dt zbóż = 4 dt ziemniaków.

1.5. BURAKI CUKROWE

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2011 r. wyniosła 0,7 tys. ha i wzrosła ponad 2,5-krotnie w stosunku do zanotowanej przed rokiem. Ich plony z 1 ha osiągnęły 451 dt i były o 4,4% mniejsze niż rok wcześniej.

Ze zbiorów 2011 r. skupiono 32,3 tys. t buraków cukrowych, czyli o 19,3 tys. t, tj. prawie 2,5-krotnie więcej niż w roku poprzednim.

Tabl. 10. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2010		2011	
	w liczbach bezwzględnych		2010=100	
O g ó l e m				
Powierzchnia ^a w ha	275	716	260,4	
Plony z 1 ha w dt	472	451	95,6	
Zbiory w t	12992	32274	248,4	
Sektor prywatny				
Powierzchnia ^a w ha	274	714	260,6	
Plony z 1 ha w dt	473	451	95,3	
Zbiory w t	12952	32204	248,6	
W tym gospodarstwa indywidualne				
Powierzchnia ^a w ha	156	544	348,7	
Plony z 1 ha w dt	450	435	96,7	
Zbiory w t	7020	23686	337,4	
Sektor publiczny				
Powierzchnia ^a w ha	1	2	200,0	
Plony z 1 ha w dt	400	350	87,5	
Zbiory w t	40	70	175,0	

^a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

1.6. ROŚLINY OLEISTE

W 2011 r. rośliny oleiste uprawiano na 7,3 tys. ha i ich areal zmniejszył się o 2,2 tys. ha, tj. o 22,8% w odniesieniu do zanotowanego w PSR 2010.

Tabl. 11. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory roślin oleistych

Wyszczególnienie	2010		2011	
	w liczbach bezwzględnych		2010=100	
O g ó l e m				
Powierzchnia ^a w ha	9501	7337	77,2	
Plony z 1 ha w dt	22,2	25,6	115,3	
Zbiory w t	21123	18785	88,9	
Sektor prywatny				
Powierzchnia ^a w ha	9379	7205	76,8	
Plony z 1 ha w dt	22,2	25,7	115,8	
Zbiory w t	20791	18487	88,9	
W tym gospodarstwa indywidualne				
Powierzchnia ^a w ha	7511	5791	77,1	
Plony z 1 ha w dt	21,9	25,6	116,9	
Zbiory w t	16447	14799	90,0	

^a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Tabl. 11. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory roślin oleistych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	
	w liczbach bezwzględnych		2010=100
Sektor publiczny			
Powierzchnia ^a w ha	122	132	109,1
Plony z 1 ha w dt	27,2	22,6	82,2
Zbiory w t	332	298	89,7

a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W omawianym roku 95,1% ogólnej powierzchni uprawy roślin oleistych zajmował rzepak, przy czym rzepak ozimy uprawiano na 6,8 tys. ha, natomiast jary – na 0,2 tys. ha. W strukturze zasiewów rzepak stanowił 1,2%, a w porównaniu z rokiem poprzednim areal jego uprawy był o 1,3 tys. ha (o 16,0%) mniejszy.

W 2011 r. plony rzepaku z 1 ha wyszacowano na 26,4 dt, czyli o 10,5% więcej niż przed rokiem. Jego zbiory wyniosły 18,4 tys. t i mimo lepszego plonowania były o 1,5 tys. t (o 7,3%) mniejsze od uzyskanych rok wcześniej. O spadku produkcji rzepaku zadecydowało ograniczenie powierzchni jego uprawy w stosunku do 2010 r.

Tabl. 12. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory rzepaku

Wyszczególnienie	2010	2011	
	w liczbach bezwzględnych		2010=100
O g ó l e m			
Powierzchnia ^a w ha	8310	6981	84,0
Plony z 1 ha w dt	23,9	26,4	110,5
Zbiory w t	19885	18427	92,7
Sektor prywatny			
Powierzchnia ^a w ha	8196	6855	83,6
Plony z 1 ha w dt	23,9	26,5	110,9
Zbiory w t	19557	18132	92,7
W tym gospodarstwa indywidualne			
Powierzchnia ^a w ha	6379	5463	85,6
Plony z 1 ha w dt	23,9	26,5	110,9
Zbiory w t	15225	14455	94,9
Sektor publiczny			
Powierzchnia ^a w ha	114	126	110,5
Plony z 1 ha w dt	28,7	23,4	81,5
Zbiory w t	328	295	90,1

a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

- Wielkość produkcji nasion rzepaku i ich jakość w 2011 r. warunkowały następujące czynniki:
- sprzyjające wegetacji dobre uwilgotnienie gleby i wysoka temperatura we wrześniu 2010 r.,
  - dobrze rozwinięty w okresie jesiennym system korzeniowy rzepaku zasianego w optymalnym terminie,
  - niekorzystne warunki pogodowe zimą 2010/11 (brak pokrywy śnieżnej i mroźny luty),
  - niedostateczna ilość opadów na przełomie kwietnia i maja, co niekorzystnie wpływało na rozwój roślin,
  - wyleganie rzepaku powodujące pogorszenie jakości zebranych nasion w końcowej fazie wegetacji (wysoka wilgotność).

1.7. UPRAWY PASTEWNE

Do zbiorów w 2011 r. pod uprawę roślin pastewnych w plonie głównym przeznaczono 504,3 tys. ha, czyli powierzchnię o 17,6 tys. ha, tj. o 3,4% mniejszą niż przed rokiem. Rośliny pastewne uprawiane na gruntach ornych w plonie głównym zajmowały 99,9 tys. ha i w odniesieniu do 2010 r. areal ich uprawy zmniejszył się o 15,5 tys. ha, tj. o 13,4%. Powierzchnia trwałych użytków zielonych wyniosła 404,4 tys. ha i była o 2,1 tys. ha, czyli o 0,5% mniejsza niż rok wcześniej.

Tabl. 13. Powierzchnia paszowa
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Powierzchnia paszowa ^a		Powierzchnia trwałych użytków zielonych		Powierzchnia roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym			
	w ha	w % powierzchni użytków rolnych ^b	w ha	w % powierzchni użytków rolnych ^b	ogółem		w tym powierzchnia użytkowana na pasze	
					w ha	w % powierzchni zasiewów	w ha	w % powierzchni zasiewów
O g ó ł e m ..... 2010 ^b	511529	47,8	406574	38,0	115355	19,0	104955	17,3
2011	501682	47,2	404444	38,0	99877	16,5	97238	16,1
Sektor prywatny	500151	47,2	403179	38,1	99576	16,5	96972	16,1
w tym gospodarstwa indywidualne	498624	47,6	401851	38,3	98967	16,6	96773	16,3
Sektor publiczny	1531	40,4	1265	33,4	301	20,6	266	18,2

^a Obejmuje powierzchnię trwałych użytków zielonych oraz roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych z przeznaczeniem na zbiór pasz. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Areal uprawy roślin pastewnych (łącznie z trwałymi użytkami zielonymi) przeznaczonych na zbiór pasz w 2011 r. zmniejszył się w stosunku do zanotowanego rok wcześniej o 9,8 tys. ha

(o 1,9%) i wyniósł 501,7 tys. ha. Udział powierzchni paszowej w ogólnej powierzchni użytków rolnych uległ ograniczeniu z 47,8% w 2010 r. do 47,2% w 2011 r.

Tabl. 14. Powierzchnia roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym
Stan w czerwcu

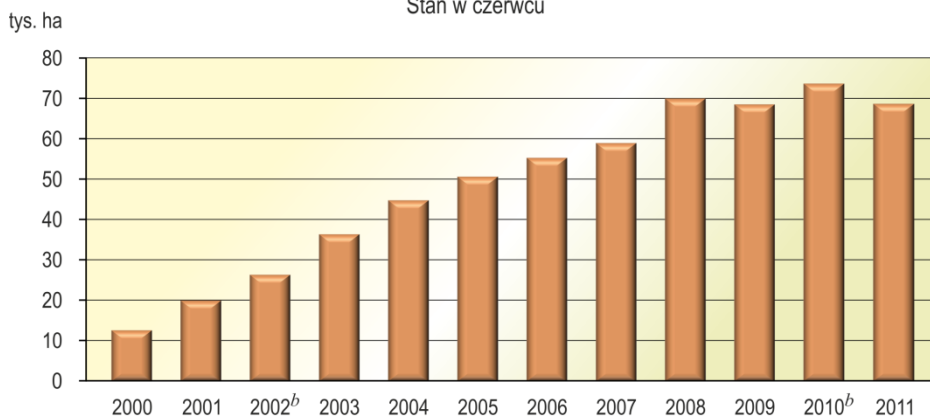
Wyszczególnienie	Ogółem	Strączkowe pastewne	Koniczyna	Lucerna i esparceta	Seradela	Inne pastewne i trawy	Kukurydza	Okopowe pastewne
Ogółem ..... 2010 ^a	115355	11035	5491	2978	4923	22164	68599	165
2011	99877	2492	6179	2117	2406	22578	63886	219
Sektor prywatny	99576	2477	6179	2100	2400	22495	63718	207
w tym gospodarstwa indywidualne	98967	2162	6172	2100	2303	22440	63583	207
Sektor publiczny	301	15	–	17	6	83	168	12

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W omawianym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszył się areal uprawy strączkowych pastewnych – o 8,5 tys. ha (o 77,4%), lucerny i esparcety – o 0,9 tys. ha (o 28,9%), seradeli – o 2,5 tys. ha (o 51,1%) oraz kukurydzy na zielonkę – o 4,7 tys. ha (o 6,9%), zaobserwowano natomiast wzrost powierzchni koniczyny – o 0,7 tys. ha (o 12,5%), innych pastewnych i traw – o 0,4 tys. ha (o 1,9%), a także okopowych pastewnych – o 54 ha (o 32,7%).

Powierzchnia uprawy kukurydzy^a

Stan w czerwcu

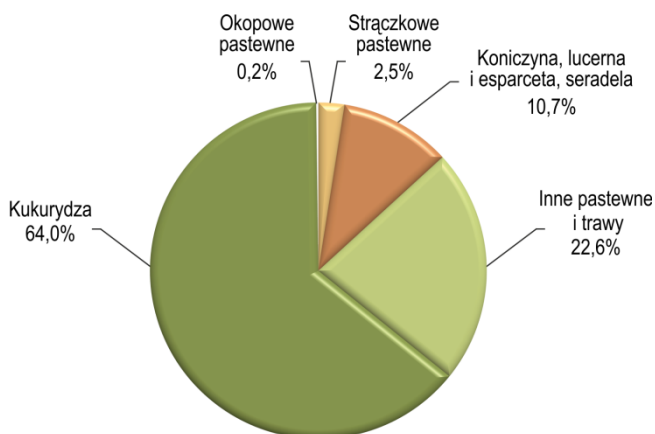

^a Z przeznaczeniem na ziarno i zielonkę. ^b Dane powszechnych spisów rolnych.

W strukturze powierzchni roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym od wielu lat dominują kukurydza, jak również inne pastewne i trawy.

Struktura powierzchni uprawy roślin pastewnych na gruntach ornych w plonie głównym w 2011 r.

Stan w czerwcu

Z ogólnej powierzchni (99,9 tys. ha) uprawy połowej roślin pastewnych 2,5 tys. ha, tj. 2,5% przeznaczono na zbiór ziarna i nasion, z 97,2 tys. ha, tj. 97,4% zebrano plon w postaci zielonki, a pozostałe 0,2 tys. ha, tj. 0,1% przyorano.

W 2011 r. plony ziarna strączkowych pastewnych (łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi) z 1 ha osiągnęły 22,2 dt wobec 21,9 dt w roku poprzednim. Nasion koniczyny zebrano 4,7 dt z 1 ha, czyli o 0,6 dt (o 14,6%) więcej niż w 2010 r. Plony nasion seradeli wyniosły 4,1 dt z 1 ha i zmniejszyły się w stosunku do zanotowanych przed rokiem o 0,7 dt (o 14,6%), zaś zbiory z 1 ha nasion innych pastewnych i traw ukształtowały się na poziomie 5,3 dt i były o 0,6 dt (o 10,2%) niższe od uzyskanych rok wcześniej.

Tabl. 15. *Plony nasion roślin pastewnych*

Wyszczególnienie		Strączkowe pastewne ^a	Koniczyna	Seradela	Inne pastewne i trawy
		z 1 ha w dt			
Ogółem	2010	21,9	4,1	4,8	5,9
	2011	22,2	4,7	4,1	5,3
Sektor prywatny		22,3	4,7	3,4	5,3
w tym gospodarstwa indywidualne ...		22,8	4,7	5,2	5,3
Sektor publiczny		11,0	–	–	–

^a Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi.

W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły plony zielonki roślin strączkowych, seradeli, kukurydzy oraz poplonów i wsiewek. Zbiory z pastwisk trwałych utrzymały się na poziomie sprzed roku, natomiast pozostałe pastewne uprawiane na gruntach ornych plonowały słabiej niż w 2010 r.

Tabl. 16. *Plony roślin pastewnych*

Wyszczególnienie	Pastwi- ska trwałe	Strącz- kowe paste- wne	Koni- czyzna	Lucerna i espar- ceta	Sera- dela	Inne paste- wne i trawy	Kuku- rydza	Po- plony i wsie- wki	Okopowe paste- wne
	zielonka								
	z 1 ha w dt								
Ogółem 2010	231	148	264	296	183	303	477	102	344
2011	231	187	257	280	193	285	507	103	328
Sektor prywatny	232	189	257	281	193	285	507	103	347
w tym gospodarstwa indywidualne	233	189	257	281	193	286	508	103	347
Sektor publiczny	57	.	–	144	–	294	474	–	.

W analizowanym roku zebrano 4141,5 tys. t zielonki roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym, czyli o 127,5 tys. t, tj. o 3,0% mniej niż przed rokiem. Produkcja poplonów i wsiewek uległa ograniczeniu aż o 79,0% w stosunku do 2010 r. i osiągnęła tylko 79,2 tys. t. Zbiory okopowych pastewnych wyniosły 7,2 tys. t i były o 1,5 tys. t, tj. o 26,9% większe niż rok wcześniej.

Tabl. 17. *Zbiory pasz*

Wyszczególnienie	2010	2011			
	ogółem	sektor prywatny			sektor publiczny
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne		
w dt					
Zielonka z trwałych użytków zielonych i upraw polowych w plonie głównym	148064378	148691651	148504308	148311503	187343
łąki trwałe	79745255	81829080	81774930	81626845	54150
pastwiska trwałe	25629346	25447737	25415300	25408650	32437
strączkowe pastewne	208153	94276	94275	94275	1
motylkowe i trawy	9738260	8904855	8883639	8881569	21216
kukurydza	32743364	32415703	32336164	32300164	79539
Poplony i wsiewki	3766774	791989	791989	791989	–
Okopowe pastewne	56681	71920	71920	71920	–

Trwałe użytki zielone w 2011 r. zajmowały powierzchnię 404,4 tys. ha, czyli o 2,1 tys. ha, tj. o 0,5% mniejszą niż przed rokiem, a ich udział w strukturze użytków rolnych gospodarstw rolnych wyniósł 38,0% i utrzymał się na poziomie zanotowanym w 2010 r.

Powierzchnię łąk i pastwisk trwałych oraz uzyskaną z nich produkcję w poszczególnych formach własności w 2011 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Powierzchnia ^a		Zbiory zielonki	
	w tys. ha	2010=100	w tys. t	2010=100
Sektor prywatny	403,2	99,7	10719,0	101,8
w tym gospodarstwa indywidualne	401,9	99,8	10703,5	101,9
Sektor publiczny	1,3	55,0	8,7	70,6

^a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W 2011 r. z trwałych użytków zielonych zebrano łącznie 2145,5 tys. t pasz (w przeliczeniu na siano), czyli o 38,0 tys. t, tj. o 1,8% więcej niż w roku poprzednim.

W omawianym roku zbiory siana z łąk trwałych wyniosły 1636,6 tys. t i zwiększyły się w stosunku do uzyskanych przed rokiem o 41,7 tys. t, tj. o 2,6%. Do wzrostu produkcji siana przyczyniła się wyższa o 3,0% wydajność z jednostki powierzchni, podczas gdy areal łąk trwałych uległ zmniejszeniu o 0,4%. Łącznie z trzech pokosów zebrano 55,6 dt siana z 1 ha wobec 54,0 dt rok wcześniej.

Tabl. 18. *Produkcja z łąk trwałych*

Wyszczególnienie	Ogółem			I pokos		II pokos		III pokos		
	powierzchnia ^a w ha	plony z 1 ha	zbiory	plony z 1 ha	zbiory	plony z 1 ha	zbiory	plony z 1 ha	zbiory	
		w przeliczeniu na siano w dt								
O g ó ł e m	2010	295537	54,0	15949051	23,5	6941146	19,1	5647623	11,4	3360282
	2011	294481	55,6	16365816	25,0	7362703	19,3	5687221	11,3	3315892
	2010=100	99,6	103,0	102,6	106,4	106,1	101,0	100,7	99,1	98,7
Sektor prywatny	2010	293869	54,2	15927700	23,6	6935308	19,2	5642285	11,4	3350107
	2011	293783	55,7	16354986	25,0	7355655	19,4	5684869	11,3	3314462
	2010=100	100,0	102,8	102,7	105,9	106,1	101,0	100,8	99,1	98,9
W tym gospodarstwa	2010	292842	54,2	15872036	23,6	6911071	19,2	5622566	11,4	3338399
indywidualne	2011	292801	55,8	16325369	25,1	7338059	19,4	5678358	11,3	3308952
	2010=100	100,0	103,0	102,9	106,4	106,2	101,0	101,0	99,1	99,1
Sektor publiczny	2010	1668	12,8	21351	3,5	5838	3,2	5338	6,1	10175
	2011	698	15,5	10830	10,1	7048	3,4	2352	2,0	1430
	2010=100	41,8	121,1	50,7	288,6	120,7	106,3	44,1	32,8	14,1

^a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Tabl. 19. Struktura powierzchni i zbiorów z łąk trwałych w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	I pokos	II pokos	III pokos
	w odsetkach			
Powierzchnia ^a				
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
łąki:				
Z których trawę zebrano:				
w postaci siana	x	34,3	28,1	12,1
jako zielonkę na:				
kiszenie	x	50,5	37,6	29,0
bieżące skarmianie	x	4,6	14,9	11,7
Użytkowane jako pastwiska	x	7,0	12,6	37,3
Skoszone lecz niezbrane	x	1,1	1,6	1,5
Nieeksploatowane	x	2,5	5,2	8,4
Zbiory				
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
łąki:				
Z których trawę zebrano:				
w postaci siana	29,3	35,7	29,9	14,2
jako zielonkę na:				
kiszenie	45,0	53,0	40,9	34,4
bieżące skarmianie	10,2	4,5	16,1	12,3
Użytkowane jako pastwiska	15,5	6,8	13,1	39,1

^a Stan w czerwcu.

W 2011 r. z 1 ha pastwisk trwałych zebrano tyle samo zielonki, co rok wcześniej, czyli 231 dt. W przeliczeniu na siano wydajność wyniosła 46,2 dt z 1 ha i stanowiła 83,1% plonu wyznaczanego dla łąk trwałych. W omawianym roku z pastwisk trwałych uzyskano 2544,8 tys. t zielonki, a więc jej produkcja w odniesieniu do 2010 r. zmniejszyła się o 18,2 tys. t, tj. o 0,7%.

1.8. UPRAWY OGRODNICZE

Warunki wegetacji drzew owocowych były zróżnicowane we wszystkich okresach, tj. począwszy od zimowania, poprzez kwitnienie aż po dorastanie owoców. Przechimowanie roślin sadowniczych było uzależnione od położenia plantacji oraz gatunku. Największe straty pozimowe zanotowano w uprawach czereśni i jabłek. Kwitnienie jabłoni przypadało na czas wiosennych przymrozków. Utrzymujące się długo niskie temperatury przyczyniły się do słabego oblotu pszczoł i nie sprzyjały zapylaniu kwiatów. Rozwój owoców również przebiegał w niezbyt korzystnych warunkach, ponieważ został zakłócony przez występujący na przełomie maja i czerwca niedobór wilgoci w glebie, a następnie w lipcu – jej nadmiar. Sytuacja pogodowa

uległa poprawie w sierpniu oraz późną jesienią, co wpłynęło pozytywnie na dorastanie owoców. Dobre uwilgotnienie gleby i sprzyjający rozkład temperatur umożliwiły prawidłowe dojrzewanie jabłek, gruszek i śliwek.

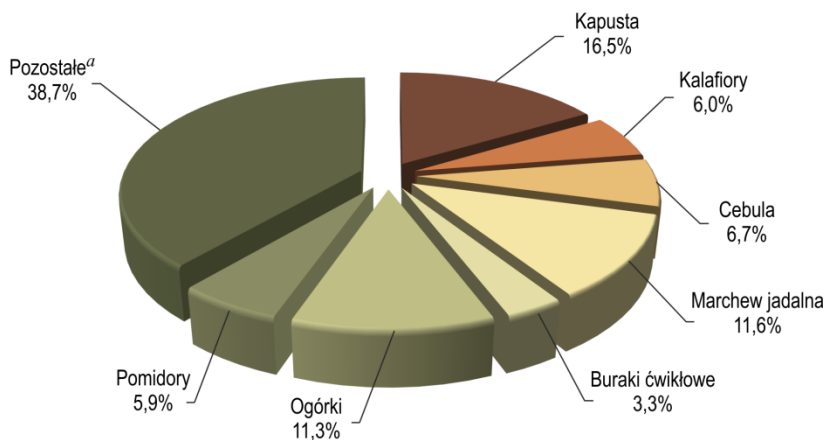
Wegetacja warzyw gruntowych w 2011 r. rozpoczęła się niezbyt korzystnie. Ich siewy były opóźnione i nierównomierne ze względu na niskie temperatury oraz nadmierne uwilgotnienie gleby. Z kolei brak dostatecznej ilości opadów w maju i lokalnie w czerwcu nie sprzyjał wzrostowi i rozwojowi roślin. Poprawę poziomu wilgoci w glebie przyniosły lipcowe deszcze, które jednak występując w nadmiarze wpłynęły na pogorszenie jakości niektórych gatunków warzyw. W kolejnych miesiącach nastąpiło polepszenie warunków termicznych i wilgotnościowych, dzięki czemu dalsza wegetacja przebiegała bez zakłóceń.

1.8.1. Warzywa

W 2011 r. pod uprawę warzyw gruntowych przeznaczono 2,6 tys. ha, czyli powierzchnię o 0,1 tys. ha, tj. o 6,0% większą niż przed rokiem. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się areal uprawy kalafiorów, ogórków, pomidorów oraz pozostałych warzyw (pietruszki, selerów, porów, sałaty, rzodkiewki, papryki i innych), a wzrost powierzchni wahał się od 31,6% w przypadku kalafiorów do 54,8% w przypadku ogórków. W omawianym okresie ograniczeniu uległ natomiast areal uprawy buraków ćwikłowych, cebuli, kapusty i marchwi jadalnej.

Struktura powierzchni uprawy warzyw gruntowych w 2011 r.

Stan w czerwcu

^a Pietruszka, selery, pory, sałata, rzodkiewka, papryka i inne.

Tabl. 20. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2010		2011			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w liczbach bezwzględnych				2010=100	
Powierzchnia ^a w ha						
O g ó ł e m	2408	2407	2553	2552	106,0	106,0
Kapusta	619	619	421	420	68,0	67,9
Kalafiorzy	116	116	153	153	131,6	131,5
Cebula	265	265	172	172	64,8	64,8
Marchew jadalna	321	320	295	295	92,1	92,1
Buraki ćwikłowe	145	145	85	85	58,9	58,8
Ogórki	186	186	288	288	154,8	154,6
Pomidory	110	110	150	150	136,4	136,5
Pozostałe ^b	645	645	988	988	153,2	153,2
Plony z 1 ha w dt						
Kapusta	485	485	393	394	81,0	81,2
Kalafiorzy	220	220	140	140	63,6	63,6
Cebula	285	285	311	311	109,1	109,1
Marchew jadalna	330	330	277	277	83,9	83,9
Buraki ćwikłowe	321	321	273	274	85,0	85,4
Ogórki	197	197	156	156	79,2	79,2
Pomidory	196	196	135	135	68,9	68,9
Pozostałe ^b	183	183	139	139	76,0	76,0
Zbiory w dt						
O g ó ł e m	730007	729844	548020	547768	75,1	75,1
Kapusta	300272	300244	165560	165420	55,1	55,1
Kalafiorzy	25596	25590	21477	21450	83,9	83,8
Cebula	75621	75611	53502	53500	70,8	70,8
Marchew jadalna	105773	105732	81901	81850	77,4	77,4
Buraki ćwikłowe	46435	46417	23279	23250	50,1	50,1
Ogórki	36693	36689	44982	44980	122,6	122,6
Pomidory	21571	21568	20250	20250	93,9	93,9
Pozostałe ^b	118046	117993	137070	137068	116,1	116,2

^a Stan w czerwcu; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Pietruszka, selery, pory, sałata, rzodkiewka, papryka i inne.

Zbiory kapusty w omawianym roku wyniosły 16,6 tys. t i zmalały o 13,5 tys. t (o 44,9%) w stosunku do zanotowanych rok wcześniej. Mniejsza produkcja była wynikiem zarówno ograniczenia o 32,0% powierzchni uprawy, jak i niższego o 19,0% plonowania.

Produkcję kalafiorów oszacowano na 2,1 tys. t, tj. o 0,4 tys. t (o 16,1%) mniej niż w roku poprzednim. O niższych zbiorach zdecydował spadek o 36,4% wydajności z 1 ha, zaś areał ich uprawy zwiększył się o 31,6%.

W 2011 r. zbiory cebuli osiągnęły 5,4 tys. t i stanowiły tylko 70,8% produkcji z 2010 r. Mimo że uzyskano plony o 9,1% wyższe niż rok wcześniej, to mniejsza o 35,2% powierzchnia uprawy przesądziła o niskim poziomie produkcji.

Produkcja marchwi wyniosła 8,2 tys. t i zmniejszyła się o 2,4 tys. t (o 22,6%) w stosunku do zanotowanej przed rokiem. Spadek zbiorów był wynikiem ograniczenia o 7,9% areалу uprawy oraz niższej o 16,1% wydajności z 1 ha.

W 2011 r. produkcja buraków ćwikłowych ukształtowała się na poziomie 2,3 tys. t i stanowiła tylko połowę zbiorów z poprzedniego roku. Na zaistniałą sytuację złożyło się zmniejszenie zarówno powierzchni uprawy, jak i plonów z 1 ha odpowiednio o 41,1% i 15,0%.

W omawianym roku odnotowano wzrost zainteresowania uprawą ogórków. Mimo że ich plonowanie było o 20,8% słabsze niż rok wcześniej, to zwiększona aż o 54,8% powierzchnia uprawy przyczyniła się do wzrostu produkcji o 22,6%. Łącznie zebrano 4,5 tys. t ogórków, czyli o 0,8 tys. t więcej niż przed rokiem.

W 2011 r. zbiory pomidorów wyniosły 2,0 tys. t i były o 0,1 tys. t (o 6,1%) niższe od uzyskanych w roku poprzednim. O niekorzystnym poziomie produkcji zadecydował spadek o 31,1% wydajności z 1 ha, natomiast areal ich uprawy uległ zwiększeniu o 36,4% w odniesieniu do 2010 r.

Zbiory warzyw pozostałych (pietruszki, selerów, porów, sałaty, rzodkiewki, papryki i innych) w omawianym roku oszacowano na 13,7 tys. t, czyli o 1,9 tys. t, tj. o 16,1% więcej niż rok wcześniej. Wzrost produkcji wynikał ze zwiększonej aż o 53,2% powierzchni uprawy, podczas gdy plonowanie było o 24,0% gorsze niż w roku poprzednim.

1.8.2. Owoce

W 2011 r. zebrano 24,1 tys. t owoców z drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych, co oznacza spadek produkcji o 4,1 tys. t (o 14,5%) w odniesieniu do uzyskanej rok wcześniej.

Tabl. 21. Zbiory owoców

Wyszczególnienie	2010		2011			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w dt				2010=100	
O g ó ł e m	281831	281798	240878	240818	85,5	85,5
Z drzew	161111	161081	160923	160866	99,9	99,9
jabłka	133535	133505	131235	131178	98,3	98,3
gruszki	7580	7580	7962	7962	105,0	105,0
śliwki	9295	9295	9496	9496	102,2	102,2
wiśnie	8700	8700	10328	10328	118,7	118,7
czereśnie	1599	1599	1470	1470	91,9	91,9
pozostałe ^a	402	402	432	432	107,5	107,5

^a Morele, brzoskwinie i orzechy włoskie.

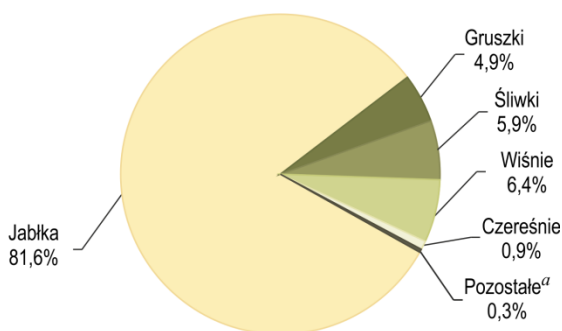
Tabl. 21. Zbiory owoców (dok.)

Wyszczególnienie	2010		2011			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w dt				2010=100	
Z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	120720	120717	79955	79952	66,2	66,2
truskawki	51200	51200	37830	37830	73,9	73,9
maliny ^b	3413	3413	2350	2350	68,9	68,9
agrest	1758	1758	1961	1961	111,5	111,5
porzeczki	40503	40500	16564	16561	40,9	40,9
pozostałe ^c	23846	23846	21250	21250	89,1	89,1

^b Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^c Leszczyna, aronia, borówka wysoka, winorośl i pozostałe jagodowe.

Z drzew zebrano łącznie 16,1 tys. t owoców, czyli o 0,1% mniej niż w 2010 r. O spadku produkcji owoców z drzew zdecydowały niższe zbiory jabłek i czereśni, natomiast pozostałych gatunków owoców zebrano więcej niż przed rokiem.

Struktura zbiorów owoców z drzew w 2011 r.

^a Morele, brzoskwinie i orzechy włoskie.

Zbiory jabłek w 2011 r. wyniosły 13,1 tys. t i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyły się o 0,2 tys. t (o 1,7%). Na niższą ich produkcję wpłynęło zarówno słabsze plonowanie (o 1,2%), jak i ograniczenie liczby owocujących jabłoni (o 0,2%). Z 1 drzewa zebrano przeciętnie 15,8 kg owoców wobec 16,0 kg w 2010 r.

Zbiory gruszek w omawianym roku osiągnęły poziom 0,8 tys. t, czyli o 5,0% wyższy od zanotowanego rok wcześniej. Wzrost produkcji był wynikiem lepszych (o 2,6%) plonów i zwiększenia (o 3,2%) liczby owocujących drzew. W omawianym roku z 1 owocującej gruszy zebrano 7,9 kg owoców.

Zbiory śliwek oszacowano na 0,9 tys. t i przekroczyły one produkcję z 2010 r. tylko o 2,2%. Na niewielki wzrost produkcji wpłynęły nieco lepsze plony – z 1 drzewa owocującego zebrano średnio 5,0 kg owoców wobec 4,9 kg w roku poprzednim. Liczba owocujących śliw utrzymała się na poziomie sprzed roku.

W 2011 r. zebrano 1,0 tys. t wiśni, tj. o 0,2 tys. t (o 18,7%) więcej niż w roku poprzednim. Decydujący wpływ na zwiększenie produkcji miały wyższe plony, gdyż z 1 drzewa zebrano 3,7 kg owoców, podczas gdy rok wcześniej – 3,0 kg. Liczba owocujących drzew była natomiast o 3,6% mniejsza niż w 2010 r.

Zbiory czereśni w omawianym roku wyniosły 147 t i stanowiły 91,9% produkcji uzyskanej w 2010 r. Na spadek produkcji wpłynęło zarówno słabsze (o 6,7%) plonowanie, jak i ograniczenie liczby owocujących czereśni (o 2,1%). Z 1 drzewa zebrano przeciętnie 4,2 kg owoców wobec 4,5 kg rok wcześniej.

Łączna produkcja moreli, brzoskwiń i orzechów włoskich w 2011 r. osiągnęła 43 t i przekroczyła zbiory z poprzedniego roku o 7,5%. W analizowanym roku plony uzyskane z 1 drzewa owocującego wyniosły 5,0 kg i zwiększyły się w stosunku do z anotowanych przed rokiem o 13,6%. Miały one decydujący wpływ na wzrost produkcji, liczba drzew owocujących była natomiast o 6,8% mniejsza niż rok wcześniej.

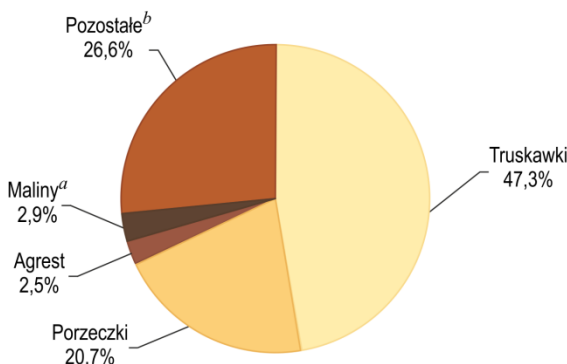
Tabl. 22. *Drzewa owocujące i plony owoców*

Wyszczególnienie	2010		2011			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w liczbach bezwzględnych				2010=100	
Drzewa owocujące ^a w szt.						
O g ó ł e m	1455439	1454399	1445282	1443582	99,3	99,3
Jabłonie	833540	832500	832200	830500	99,8	99,8
Grusze	98062	98062	101198	101198	103,2	103,2
Śliwy	189550	189550	189483	189483	100,0	100,0
Wiśnie	289741	289741	279223	279223	96,4	96,4
Czereśnie	35330	35330	34593	34593	97,9	97,9
Pozostałe ^b	9216	9216	8585	8585	93,2	93,2
Plony z 1 drzewa owocującego w kg						
Jabłka	16,0	16,0	15,8	15,8	98,8	98,8
Gruszki	7,7	7,7	7,9	7,9	102,6	102,6
Śliwki	4,9	4,9	5,0	5,0	102,0	102,0
Wiśnie	3,0	3,0	3,7	3,7	123,3	123,3
Czereśnie	4,5	4,5	4,2	4,2	93,3	93,3
Pozostałe ^b	4,4	4,4	5,0	5,0	113,6	113,6

^a Stan w czerwcu. ^b Morele, brzoskwinie i orzechy włoskie.

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2011 r. wyniosły 8,0 tys. t i zmalały o 4,1 tys. t (o 33,8%) w stosunku do uzyskanych przed rokiem. Do spadku produkcji przyczyniły się niższe zbiory wszystkich gatunków krzewów i plantacji jagodowych, z wyjątkiem agrestu, którego zebrano o 11,5% więcej niż w poprzednim roku.

Struktura zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2011 r.

a Łącznie z jeżyną bezkolcową. *b* Leszczyna, aronia, borówka wysoka, winorośl i pozostałe jagodowe.

W analizowanym roku truskawki uprawiano na powierzchni 1,5 tys. ha, czyli o 13,8% większej niż rok wcześniej. Niezbyt korzystne warunki pogodowe wiosną i w okresie narastania owoców wpłynęły na gorsze plonowanie. Z 1 ha zebrano 24,5 dt owoców, co stanowiło 65,0% wydajności z roku poprzedniego. W konsekwencji mimo zwiększenia areálu uprawy, produkcja truskawek była o 1,3 tys. t (o 26,1%) niższa od uzyskanej rok wcześniej i ukształtowała się na poziomie 3,8 tys. t.

W 2011 r. zbiory malin w województwie podlaskim osiągnęły 0,2 tys. t i zmniejszyły się o 31,1% w stosunku do zanotowanych przed rokiem. Spadek produkcji był wynikiem ograniczenia o 35,3% areálu uprawy, natomiast wydajność z 1 ha plantacji przekroczyła o 6,3% poziom uzyskany w poprzednim roku. Z 1 ha powierzchni zebrano 18,6 dt owoców malin wobec 17,5 dt w 2010 r.

W omawianym roku zbiory agrestu oszacowano na 0,2 tys. t, tj. o 11,5% wyżej niż rok wcześniej. Mimo niewielkiego (o 0,4%) zmniejszenia liczby krzewów, ich plonowanie było o 6,7% lepsze, co zadecydowało o wzroście produkcji.

Ogólna produkcja porzeczki wyniosła 1,7 tys. t i stanowiła tylko 40,9% zbiorów sprzed roku. Nadal utrzymywała się tendencja spadkowa w liczbie nasadzeń, przy czym ilość krzewów porzeczki kolorowej uległa ograniczeniu w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 11,2%, zaś czarnej – o 17,8%. Z 1 krzewu porzeczki (kolorowej i czarnej) zebrano przeciętnie 0,7 kg owoców, czyli o połowę mniej niż rok wcześniej.

Łączne zbiory leszczyny, aronii, borówki wysokiej, winorośli i pozostałych jagodowych w omawianym roku osiągnęły 2,1 tys. t i zmniejszyły się o 0,3 tys. t (o 10,9%) w stosunku do zanotowanych przed rokiem. Niższa produkcja była wynikiem ograniczenia zarówno powierzchni nasadzeń, jak i wydajności z 1 ha odpowiednio o 3,5% i 7,8%.

Tabl. 23. *Plantacje jagodowe i krzewy owocowe oraz plony owoców*

Wyszczególnienie	2010		2011			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w liczbach bezwzględnych				2010=100	
Powierzchnia plantacji ^{ab} w ha						
Truskawki	1357	1357	1544	1544	113,8	113,8
Maliny ^c	195	195	126	126	64,7	64,7
Pozostałe ^d	780	780	753	753	96,5	96,5
Plony z 1 ha plantacji w dt						
Truskawki	37,7	37,7	24,5	24,5	65,0	65,0
Maliny ^c	17,5	17,5	18,6	18,6	106,3	106,3
Pozostałe ^d	30,6	30,6	28,2	28,2	92,2	92,2
Krzewy owocowe ^a w szt.						
Agrest	120042	120042	119564	119564	99,6	99,6
Porzeczki	2959932	2959557	2460771	2460396	83,1	83,1
Plony z 1 krzewu w kg						
Agrest	1,5	1,5	1,6	1,6	106,7	106,7
Porzeczki	1,4	1,4	0,7	0,7	50,0	50,0

^a Stan w czerwcu. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^d Leszczyna, aronia, borówka wysoka, winorośl i pozostałe jagodowe.

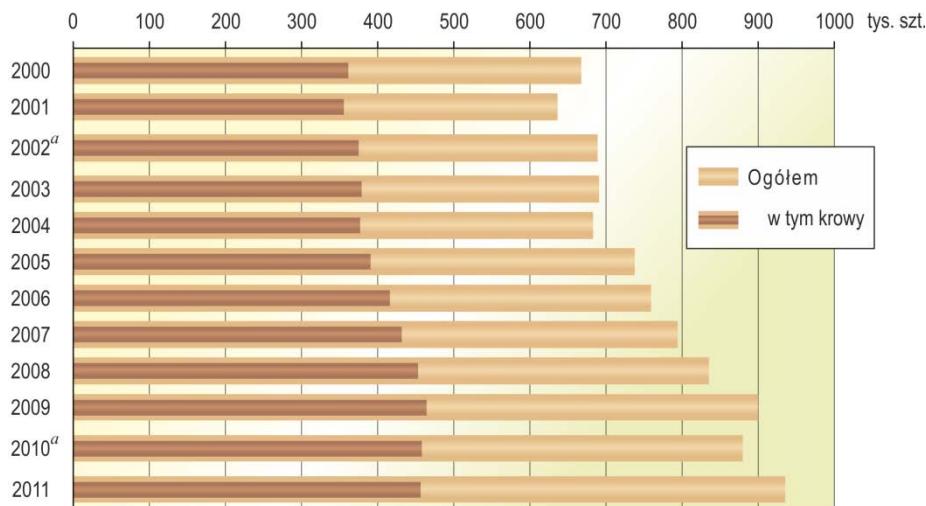
2. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

2.1. BYDŁO I OWCE

Pogłowie bydła w województwie podlaskim w czerwcu 2011 r. liczyło 935,1 tys. szt. i było o 55,8 tys. szt., tj. o 6,3% większe niż w analogicznym okresie 2010 r., natomiast w odniesieniu do stanu zanotowanego w grudniu poprzedniego roku wzrosło o 16,4 tys. szt., tj. o 1,8%.

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ukształtowała się na poziomie 88,0 szt. (w tym krów – 42,9 szt.) wobec 82,1 szt. (w tym krów – 42,8 szt.) w czerwcu 2010 r.

Pogłowie bydła
Stan w czerwcu

^a Dane powszechnych spisów rolnych.

W czerwcu 2011 r. stado owiec liczyło 19,9 tys. szt. i było o 2,3 tys. szt. (o 10,3%) mniejsze w porównaniu ze stanem z czerwca poprzedniego roku, natomiast w odniesieniu do grudnia 2010 r. zwiększyło się o 2,8 tys. szt. (o 16,6%).

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych gospodarstw rolnych wyniosła 1,9 szt. wobec 2,1 szt. rok wcześniej.

Tabl. 24. Pogłowie bydła i owiec
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Bydło						Owce		
	ogółem	cielęta w wieku poniżej 1 roku	młode bydło w wieku 1–2 lat	bydło w wieku 2 lat i więcej			ogółem	w tym maciorki 1-roczone i starsze	
				razem	w tym krowy				
				razem	razem	w tym mleczne			
W sztukach									
Ogółem	2010 ^a	879273	199734	167182	512357	457676	.	22144	13674
	2011	935105	211670	191429	532006	456016	442327	19854	12219
Sektor prywatny		934127	211423	191208	531496	455590	441907	19854	12219
w tym gospodarstwa indywidualne		933398	211202	191128	531068	455235	441594	19820	12201
Sektor publiczny		978	247	221	510	426	420	–	–

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Tabl. 24. Pogłowie bydła i owiec (dok.)
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Bydło						Owce	
	ogółem	cielęta w wieku poniżej 1 roku	młode bydło w wieku 1–2 lat	bydło w wieku 2 lat i więcej			ogółem	w tym maciorki 1-roczone i starsze
				razem	razem	w tym mleczne		
Na 100 ha użytków rolnych w szt.								
Ogółem ..... 2010 ^a	82,1	18,7	15,6	47,9	42,8	.	2,1	1,3
2011	88,0	19,9	18,0	50,0	42,9	41,6	1,9	1,1
Sektor prywatny	88,2	20,0	18,0	50,2	43,0	41,7	1,9	1,2
w tym gospodarstwa indywidualne	89,1	20,2	18,2	50,7	43,4	42,1	1,9	1,2
Sektor publiczny	25,8	6,5	5,8	13,4	11,2	11,1	–	–

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Na przestrzeni roku w strukturze stada bydła zmniejszył się udział cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 0,1 pkt proc.) i bydła w wieku 2 lat i więcej (o 1,5 pkt proc.) na korzyść młodego bydła w wieku 1–2 lat. W tym czasie odsetek krów zmalał o 3,3 pkt proc. i w czerwcu 2011 r. wyniósł 48,8%.

W stadzie owiec w omawianym okresie maciorki 1-roczone i starsze stanowiły 61,5% i w odniesieniu do stanu w czerwcu roku poprzedniego ich odsetek w pogłowie ogółem zmniejszył się o 0,3 pkt proc.

Tabl. 25. Struktura pogłowia bydła i owiec w 2011 r.
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Bydło						Owce	
	ogółem	cielęta w wieku poniżej 1 roku	młode bydło w wieku 1–2 lat	bydło w wieku 2 lat i więcej			ogółem	w tym maciorki 1-roczone i starsze
				razem	razem	w tym mleczne		
Według użytkowników								
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sektor prywatny	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0
w tym gospodarstwa indywidualne	99,8	99,8	99,9	99,8	99,8	99,8	99,8	99,9
Sektor publiczny	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	–	–
Według grup wiekowo-użytkowych								
Ogółem	100,0	22,6	20,5	56,9	48,8	47,3	100,0	61,5
Sektor prywatny	100,0	22,6	20,5	56,9	48,8	47,3	100,0	61,5
w tym gospodarstwa indywidualne	100,0	22,6	20,5	56,9	48,8	47,3	100,0	61,6
Sektor publiczny	100,0	25,3	22,6	52,1	43,6	42,6	–	–

W czerwcu 2011 r. w województwie podlaskim wśród gospodarstw indywidualnych utrzymujących bydło 19,1% posiadało nie więcej niż 4 szt. zwierząt tego gatunku. W tej grupie gospodarstw znajdowało się tylko 2,4% ogólnego pogłowia bydła.

Gospodarstwa posiadające od 5 do 29 szt. bydła stanowiły 57,4% omawianej populacji gospodarstw i utrzymywano w nich 39,4% ogólnego stada bydła.

Gospodarstwa, w których znajdowało się 30 szt. i więcej bydła obejmowały 23,5% ogólnej liczby gospodarstw zajmujących się chowem i hodowlą tych zwierząt. W omawianej grupie gospodarstw zanotowano 58,2% pogłowia bydła ogółem.

Tabl. 26. *Gospodarstwa indywidualne utrzymujące bydło według skali chowu w 2011 r. Stan w czerwcu*

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa utrzymujące bydło								
		1 szt.	2	3-4	5-9	10-19	20-29	30-49	50-99	100 szt. i więcej
		w odsetkach								
Ogółem	100,0	4,0	4,5	10,6	18,6	25,5	13,3	15,8	6,5	1,2
W tym krowy	100,0	13,7	9,9	12,4	17,9	26,7	11,5	6,3	1,5	0,1

Tabl. 27. *Pogłowie bydła w gospodarstwach indywidualnych według skali chowu w 2011 r. Stan w czerwcu*

Wyszczególnienie	Ogółem	W gospodarstwach utrzymujących bydło								
		1 szt.	2	3-4	5-9	10-19	20-29	30-49	50-99	100 szt. i więcej
		w odsetkach								
Ogółem	100,0	0,2	0,4	1,8	6,3	17,8	15,3	29,2	20,9	8,1
W tym krowy	100,0	1,2	1,7	3,8	10,2	31,7	22,9	19,6	7,8	1,1

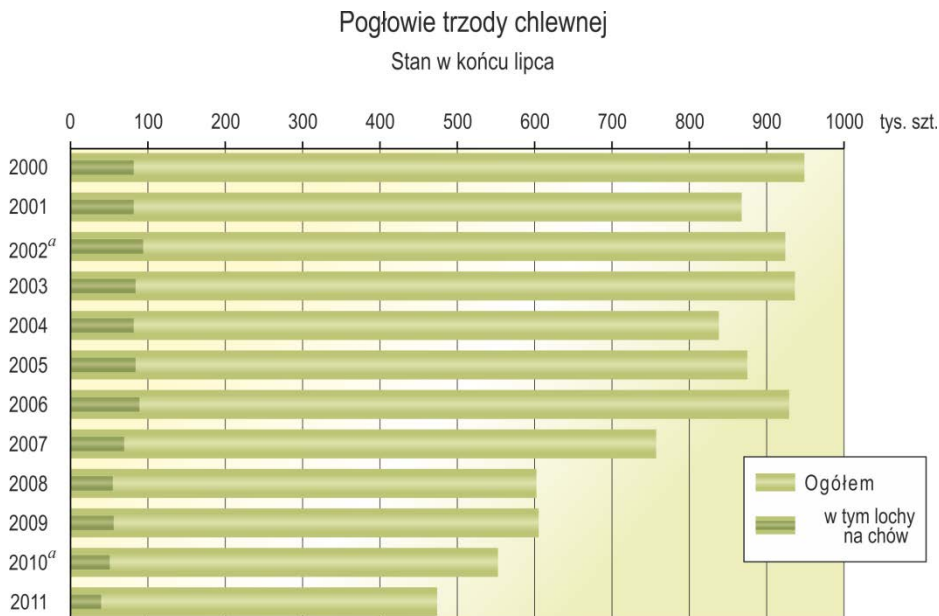
W 2011 r. w ogólnej populacji gospodarstw indywidualnych posiadających krowy 36,0% utrzymywało do 4 szt. krów. W gospodarstwach o tej skali chowu stwierdzono tylko 6,7% całego pogłowia krów.

Liczna grupa gospodarstw indywidualnych w województwie podlaskim (44,6% ogółu) utrzymywała od 5 do 19 szt. krów, a pogłowie krów w tych gospodarstwach stanowiło 41,9% ich ogólnego stada.

Odsetek gospodarstw posiadających 20 szt. i więcej krów ukształtował się na poziomie 19,4%. W tej grupie gospodarstw znajdowało się aż 51,4% całego stada krów w gospodarstwach indywidualnych.

2.2. TRZODA CHLEWNA

W końcu lipca 2011 r. pogłowie trzody chlewnej liczyło 474,8 tys. szt. i zmniejszyło się w stosunku do zanotowanego w analogicznym okresie poprzedniego roku o 78,6 tys. szt. (o 14,2%). W odniesieniu do stanu w końcu marca 2011 r. liczebność stada wzrosła o 7,8 tys. szt. (o 1,7%).

^a Dane powszechnych spisów rolnych.

Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w końcu lipca 2011 r. wyniosła 44,7 szt. i była o 7,0 szt. mniejsza niż przed rokiem, natomiast obsada loch osiągnęła poziom 3,8 szt., co oznacza spadek o 1,0 szt. w skali roku. W omawianym okresie na 100 ha gruntów ornych przypadło 76,1 szt. trzody chlewnej wobec 88,5 szt. rok wcześniej.

Tabl. 28. *Pogłowie trzody chlewnej*
Stan w końcu lipca

Wyszczególnienie	Ogółem	Prosięta o wadze do 20 kg	Warchlaki o wadze 20–50 kg	Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej	Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej	
					razem	w tym lochy
W sztukach						
Ogółem ..... 2010 ^a	553363	152375	158499	189721	52768	51788
2011	474753	129689	115025	188374	41665	40402
Sektor prywatny	472388	128846	114173	188069	41300	40059
w tym gospodarstwa indywidualne	461411	125752	110246	185136	40277	39051
Sektor publiczny	2365	843	852	305	365	343

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Tabl. 28. *Pogłowie trzody chlewnej (dok.)
Stan w końcu lipca*

Wyszczególnienie	Ogółem	Prosięta o wadze do 20 kg	Warchlaki o wadze 20–50 kg	Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej	Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej	
					razem	w tym lochy
Na 100 ha użytków rolnych w szt.						
Ogółem ..... 2010 ^a	51,7	14,2	14,8	17,7	4,9	4,8
2011	44,7	12,2	10,8	17,7	3,9	3,8
Sektor prywatny	44,6	12,2	10,8	17,8	3,9	3,8
w tym gospodarstwa indywidualne	44,0	12,0	10,5	17,7	3,8	3,7
Sektor publiczny	62,4	22,2	22,5	8,0	9,6	9,0

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W końcu lipca 2011 r., w stosunku do danych uzyskanych w Powszechnym Spisie Rolnym 2010, w strukturze stada trzody chlewnej zmniejszył się udział prosiąt o wadze do 20 kg (o 0,2 pkt proc.), warchlaków o wadze 20–50 kg (o 4,4 pkt proc.) oraz trzody chlewnej na chów o wadze 50 kg i więcej (o 0,7 pkt proc.). Zmiana nastąpiła na korzyść trzody chlewnej na ubój o wadze 50 kg i więcej, której odsetek wzrósł o 5,4 pkt proc. W omawianym okresie udział loch na chów w ogólnym pogłowiu świń ukształtował się na poziomie 8,5% i był o 0,9 pkt. proc. niższy od zanotowanego w roku poprzednim.

Tabl. 29. *Struktura pogłowia trzody chlewnej w 2011 r.
Stan w końcu lipca*

Wyszczególnienie	Ogółem	Prosięta o wadze do 20 kg	Warchlaki o wadze 20–50 kg	Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej	Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej	
					razem	w tym lochy
Według użytkowników						
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sektor prywatny	99,5	99,3	99,3	99,8	99,1	99,2
w tym gospodarstwa indywidualne	97,2	97,0	95,8	98,3	96,7	96,7
Sektor publiczny	0,5	0,7	0,7	0,2	0,9	0,8
Według grup produkcyjno-użytkowych						
Ogółem	100,0	27,3	24,2	39,7	8,8	8,5
Sektor prywatny	100,0	27,3	24,2	39,8	8,7	8,5
w tym gospodarstwa indywidualne	100,0	27,3	23,9	40,1	8,7	8,5
Sektor publiczny	100,0	35,7	36,0	12,9	15,4	14,5

W końcu lipca analizowanego roku wśród gospodarstw indywidualnych posiadających trzodę chlewną niemal połowa (tj. 47,7%) utrzymywała nie więcej niż 4 szt. świń. W tej grupie gospodarstw stwierdzono zaledwie 6,6% ogólnego pogłowia trzody chlewnej w województwie.

Odsetek gospodarstw posiadających od 5 do 49 szt. świń osiągnął 47,4%, a znajdujące się w nich stado trzody chlewnej obejmowało 37,4% pogłowia ogółem.

Gospodarstwa towarowe, w których utrzymywano 50 szt. i więcej świń stanowiły tylko 4,9% ogółu gospodarstw indywidualnych z trzodą chlewną, ale zanotowano w nich aż 56,0% ogólnego pogłowia świń.

*Tabl. 30. Gospodarstwa indywidualne utrzymujące trzodę chlewną według skali chowu w 2011 r.
Stan w końcu lipca*

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa utrzymujące trzodę chlewną								
		1 szt.	2	3-4	5-9	10-19	20-49	50-99	100-199	200 szt. i więcej
	w odsetkach									
Ogółem	100,0	7,4	18,0	22,3	20,3	14,5	12,6	2,2	1,3	1,4
W tym lochy	100,0	54,3	25,5	10,4	5,7	2,2	1,0	0,6	0,2	0,1

*Tabl. 31. Pogłowia trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych według skali chowu w 2011 r.
Stan w końcu lipca*

Wyszczególnienie	Ogółem	W gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną								
		1 szt.	2	3-4	5-9	10-19	20-49	50-99	100-199	200 szt. i więcej
	w odsetkach									
Ogółem	100,0	0,4	1,9	4,3	7,3	10,1	20,0	7,9	9,6	38,5
W tym lochy	100,0	17,3	16,2	11,3	10,5	9,5	9,3	12,7	7,2	6,0

W końcu lipca 2011 r. aż 79,8% gospodarstw indywidualnych posiadało w swym stadzie tylko 1 lub 2 lochy. Znajdowało się w nich 33,5% ogólnej populacji loch w województwie.

Gospodarstwa utrzymujące od 3 do 19 loch stanowiły 18,3% ogółu gospodarstw posiadających lochy. W tej grupie gospodarstw zanotowano 31,3% całego stada loch.

W nielicznej populacji gospodarstw indywidualnych (1,9%) utrzymujących 20 szt. i więcej loch znajdowało się aż 35,2% ich ogólnego pogłowia.

2.3. DRÓB

Pogłowia drobiu ogółem (w wieku powyżej 2 tygodni) w czerwcu 2011 r. liczyło 5946,0 tys. szt. i w ciągu roku zmniejszyło się o 2469,7 tys. szt. (o 29,3%). W omawianym okresie zanotowano spadek liczebności populacji wszystkich gatunków drobiu, który w przypadku: kaczek i drobiu pozostałego wyniósł 39,4%, kur – 30,4%, gęsi – 25,3% i indyków – 8,5%.

W czerwcu 2011 r. obsada drobiu ogółem (w wieku powyżej 2 tygodni) na 100 ha użytków rolnych wyniosła 559,3 szt., a na 100 ha gruntów ornych – 953,1 szt., zaś obsada drobiu kurzego ukształtowała się odpowiednio na poziomie 489,1 szt. i 833,5 szt.

Tabl. 32. *Pogłowie drobiu^a*
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	Kury		Gęsi	Indyki	Kaczki i drób pozostały	
		razem	w tym nioski				
W sztukach							
O g ó ł e m	2010 ^b	8415712	7469866	1102094	615775	277577	52494
	2011	5945999	5200152	1032000	459997	254050	31800
W tym gospodarstwa indywidualne		5875075	5147790	1032000	449565	245920	31800
Na 100 ha użytków rolnych w szt.							
O g ó ł e m	2010 ^b	786,3	697,9	103,0	57,3	25,9	4,9
	2011	559,3	489,1	97,1	43,3	23,9	3,0
W tym gospodarstwa indywidualne		560,7	491,3	98,5	42,9	23,5	3,0

a W wieku powyżej 2 tygodni. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W strukturze drobiu ogółem w 2011 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszył się udział kur (o 1,3 pkt proc.) oraz kaczek i drobiu pozostałego (o 0,1 pkt proc.), wzrósł natomiast udział gęsi (o 0,4 pkt proc.) i indyków (o 1,0 pkt proc.).

Tabl. 33. *Struktura pogłowia drobiu^a w 2011 r.*
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	Kury		Gęsi	Indyki	Kaczki i drób pozostały
		razem	w tym nioski			
Według użytkowników						
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
W tym gospodarstwa indywidualne	98,8	99,0	100,0	97,7	96,8	100,0
Według gatunków						
O g ó ł e m	100,0	87,5	17,4	7,7	4,3	0,5
W tym gospodarstwa indywidualne	100,0	87,6	17,6	7,7	4,2	0,5

a W wieku powyżej 2 tygodni.

2.4. KONIE I KOZY

Pogłowie koni w gospodarstwach rolnych w czerwcu 2011 r. liczyło 20,2 tys. szt. i jego stan nie uległ zmianie w odniesieniu do zanotowanego rok wcześniej.

Obsada koni na 100 ha użytków rolnych wyniosła 2,0 szt., podczas gdy w 2010 r. ukształtowała się na poziomie 1,9 szt.

W omawianym okresie w strukturze pogłowia koni sztuki 3-letnie i starsze stanowiły 58,1%. Ich udział w stadzie był o 1,9 pkt proc. wyższy niż rok wcześniej.

Tabl. 34. *Pogłowie koni i kóz
Stan w czerwcu*

Wyszczególnienie	Konie		Kozy	
	ogółem	w tym 3-letnie i starsze	ogółem	w tym samice 1-roczone i starsze
W sztukach				
O g ó ł e m ..... 2010 ^a	20218	11368	2994	2184
2011	20819	11746	2519	1592
W tym sektor prywatny	20810	11739	2519	1592
w tym gospodarstwa indywidualne	20800	11731	2519	1592
Na 100 ha użytków rolnych w szt.				
O g ó ł e m ..... 2010 ^a	1,9	1,1	0,3	0,2
2011	2,0	1,1	0,2	0,1
W tym sektor prywatny	2,0	1,1	0,2	0,1
w tym gospodarstwa indywidualne	2,0	1,1	0,2	0,2

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W czerwcu 2011 r. pogłowie kóz liczyło 2,5 tys. szt. i zmniejszyło się o 0,5 tys. szt., tj. o 15,9% w stosunku do stanu zanotowanego w analogicznym okresie roku poprzedniego.

W analizowanym okresie obsada kóz na 100 ha użytków rolnych osiągnęła poziom 0,2 szt. wobec 0,3 szt. w 2010 r.

Samice 1-roczone i starsze stanowiły 63,2% ogólnego pogłowia kóz, a ich odsetek w strukturze stada zmniejszył się aż o 9,7 pkt proc. w porównaniu z zanotowanym przed rokiem.

3. SKUP I CENY PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2011 r. skupiono 111,7 tys. t zbóż, czyli 9,0% ich ogólnej produkcji. W porównaniu z poprzednim rokiem oznacza to wzrost o 6,8 tys. t (o 6,5%).

Skup ziemniaków w omawianym roku wyniósł 133,5 tys. t i stanowił 37,6% ich produkcji. Był on o 45,6 tys. t (o 51,9%) wyższy od zanotowanego w 2010 r.

Ze zbiorów uzyskanych w 2011 r. skupiono 11,5 tys. t rzepaku, tj. o 9,0 tys. t (o 44,0%) mniej niż rok wcześniej.

Skup warzyw gruntowych i spod osłon w omawianym roku osiągnął 21,0 tys. t, czyli zmniejszył się o 0,3 tys. t (o 1,3%) w stosunku do roku poprzedniego. Łącznie skupiono 27,5% ich ogólnej produkcji.

Skup owoców z drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2011 r. był o 36,0% mniejszy niż przed rokiem i wyniósł 7,0 tys. t.

Tabl. 35. Skup wybranych produktów rolnych

Wyszczególnienie	2010	2011	
	w liczbach bezwzględnych		2010=100
Zboża w t	104880	111714	106,5
w tym zboża podstawowe	89689	85161	95,0
pszenica	44692	46606	104,3
żyto	23819	20600	86,5
jęczmień	3031	2529	83,4
owies i mieszanki zbożowe	5901	8225	139,4
pszenżyto	12246	7201	58,8
Ziemiaki w t	87906	133510	151,9
Buraki cukrowe w t	5972	32274	540,4
Rzepak w t	20447	11452	56,0
Warzywa w t	21225	20953	98,7
Owoce w t	10925	6992	64,0
Żywiec rzeźny w wadze żywej w t ...	237516	214275	90,2
bydło	82941	58543	70,6
cielęta	2253	2041	90,6
trzoda chlewna	70651	69383	98,2
owce	217	206	94,9
konie	3064	3244	105,9
drób	78390	80858	103,1
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso ^a w t	156637	143548	x
Mleko krowie w tys. l	1719914	1771969	103,0

^a W 2011 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę wskaźnika do przeliczeń bydła w wadze żywej na mięso.

W omawianym roku żywca rzeźnego w wadze żywej skupiono mniej niż rok wcześniej, o czym zdecydował spadek skupu żywca wołowego, cielęcego, wieprzowego i baraniego. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się natomiast skup żywca końskiego (o 5,9%) i drobiowego (o 3,1%).

Skup mleka z terenu województwa podlaskiego w 2011 r. wyniósł 1772,0 mln l, czyli o 52,1 mln l (o 3,0%) więcej niż przed rokiem.

Tabl. 36. Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące^a)

Wyszczególnienie	2010	2011	
		ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
W milionach złotych			
Ogółem	3127,9	3501,7	3449,1
Produkty roślinne	166,6	200,3	170,3
Produkty zwierzęce	2961,3	3301,4	3278,8
Na 1 ha użytków rolnych w zł			
Ogółem	2923	3294	3291
Produkty roślinne	156	189	162
Produkty zwierzęce	2767	3105	3129

a Płacone dostawcom; bez podatku od towarów i usług.

Wartość skupionych produktów rolnych (w cenach bieżących) w analizowanym roku zamknęła się kwotą 3501,7 mln zł i była o 373,8 mln zł (o 12,0%) wyższa od zanotowanej rok wcześniej. Produkty roślinne stanowiły 5,7% ogólnej wartości skupu, natomiast zwierzęce – pozostałe 94,3%.

Wartość skupu ogółem (w cenach bieżących) w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych ukształtowała się na poziomie 3294 zł, co oznacza że zwiększyła się o 371 zł (o 12,7%) w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tabl. 37. Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych

Wyszczególnienie	2010	2011				
		I–XII	III	VI	IX	XII
W złotych						
Ziarno zbóż podstawowych konsumpcyjnych – za 1 dt	52,79	79,51	80,84	86,48	74,95	75,21
w tym:						
pszenicy	63,48	85,28	91,46	95,07	76,61	79,83
żyta	43,33	77,18	74,72	78,46	80,79	77,49
jęczmienia	49,69	74,89	78,79	82,89	69,92	70,10
Ziemniaki – za 1 dt	18,65	25,18	.	142,58	20,74	53,34
Żywiec rzeźny – za 1 kg:						
wołowy	4,43	5,40	5,16	4,77	5,85	6,59
wieprzowy	3,82	4,47	4,13	4,43	4,87	5,56
Mleko – za 1 l	1,16	1,29	1,28	1,27	1,30	1,44

Tabl. 37. *Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (dok.)*

Wyszczególnienie	2010	2011				
		I-XII	III	VI	IX	XII
Analogiczny okres roku poprzedniego=100						
Ziarno zbóż podstawowych konsumpcyjnych	134,1	150,6	224,2	197,1	108,9	105,2
w tym:						
pszenicy	132,7	134,3	199,2	179,7	100,0	104,1
żyta	138,4	178,1	226,3	223,5	130,6	112,6
jęczmienia	129,5	150,7	218,6	190,0	121,0	99,1
Ziemniaki	103,7	135,0	x	157,7	126,9	82,7
Żywiec rzeźny: wołowy	98,0	121,9	117,3	114,1	138,6	135,9
wieprzowy	85,5	117,0	112,2	108,3	120,5	145,2
Mleko	117,2	111,2	113,3	115,5	116,1	110,8

Średnia cena skupu ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych w 2011 r. wyniosła 79,51 zł za 1 dt i była o 50,6% wyższa niż przed rokiem. Za 1 dt pszenicy, żyta oraz jęczmienia zarówno w skupie, jak i na targowiskach płacono producentom więcej niż rok wcześniej.

W omawianym roku przeciętna cena skupu ziemniaków osiągnęła wartość 25,18 zł za 1 dt i zwiększyła się o 35,0% w odniesieniu do zanotowanej w 2010 r. W czerwcu i we wrześniu stwierdzono wzrost przeciętnej ceny skupu ziemniaków w skali roku i wyniósł on odpowiednio 57,7% i 26,9%. Jedynie w grudniu ich cena była o 17,3% niższa niż przed rokiem. Przeciętna cena ziemniaków jadalnych na targowiskach ukształtowała się na poziomie 95,97 zł za 1 dt i zmniejszyła się o 4,5% w stosunku do roku poprzedniego, przy czym w ostatnich miesiącach pierwszego i drugiego kwartału 2011 r. przekroczyła poziom sprzed roku o 13,6% i 7,4%, natomiast we wrześniu i grudniu spadła odpowiednio o 25,1% i 30,2%.

Tabl. 38. *Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach*

Wyszczególnienie	2010	2011				
		I-XII	III	VI	IX	XII
W złotych						
Ziarno zbóż konsumpcyjnych – za 1 dt:						
pszenicy	61,37	96,59	97,32	100,48	97,02	89,62
żyta	41,63	75,36	77,03	75,35	82,46	81,30
jęczmienia	56,06	88,98	90,85	93,35	90,94	84,73
Ziemniaki jadalne – za 1 dt	100,51	95,97	115,17	115,00	72,00	60,59
Analogiczny okres roku poprzedniego=100						
Ziarno zbóż konsumpcyjnych:						
pszenicy	115,5	157,4	190,9	187,3	132,9	113,6
żyta	111,3	181,0	229,3	226,4	157,1	136,7
jęczmienia	111,0	158,7	186,7	181,5	142,2	117,8
Ziemniaki jadalne	142,6	95,5	113,6	107,4	74,9	69,8

W 2011 r. średnia cena 1 kg żywca wołowego w punktach skupu przekroczyła o 21,9% zanotowaną rok wcześniej i wyniosła 5,40 zł. We wszystkich miesiącach kończących kwartały ceny skupu żywca wołowego były wyższe niż w analogicznych okresach 2010 r.

Za 1 kg żywca wieprzowego w skupie w omawianym roku płacono 4,47 zł, czyli o 17,0% więcej niż w 2010 r. Przeciętna cena 1 kg żywca wieprzowego w ostatnim miesiącu każdego z kwartałów przekroczyła poziom sprzed roku.

Za 1 l mleka skupionego przez mleczarnie w 2011 r. producenci otrzymywali średnio 1,29 zł wobec 1,16 zł w roku poprzednim. We wszystkich analizowanych miesiącach cena mleka utrzymywała się na wyższym poziomie niż w analogicznych okresach 2010 r.